

CONTRA

nr 3 2001 (nr 157 från starten) årgång 27 Pris 25:-

**När kommuninvånarna
själva får bestämma...
Vänstern har inget lärt!**

FRIHETENS RÖST
-för västerländsk demokrati-

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM

Telefon 08-720 01 45

Telefax: 08-720 01 95

E-post redaktionen@contra.nu

Internet hemsida <http://www.contra.nu>

Sluten del endast för prenumeranter:

<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>

Användarnamn: prenumerant

Lösenord: popper

Nytt lösenord kommer i nästa nummer av Contra

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år.
Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro
443-5467.

Finland: Minst 100 mark per år.

Leonia girokonto 800055-1125829.

Norge: Minst 145 norska kronor per år.

Den norske bank giro 0806 199 8277.

Danmark: Minst 130 danska kronor per år.

BG FøretringsGiro 1 69 06 98.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár

Redaktion: Tommy Hansson, Carl G. Holm och
Tommie Ullman.

Övriga medarbetare: Karl-Göran Bottwyk, Bertil Hägg-
man, Birger Larsson, Bertil Lindblom, David
Staverheim, Ane Sundström och Marek Zyto samt
Christer Arkelors i Italien, Peter Hartvig i Danmark,
Bertil Wedin i Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld i
USA och Rune Westin i Australien.

Annonser

Johannes Dirfeldt 0523-500 05

Presslagd 2001-06-18
Sävsjö Grafiska, Sävsjö 2001

Omslagsbilden denna gång är hämtad från ett kommunalt dagis. Kanske en företeelse på utdöende sedan mer progressiva kommuner målmedvetet börjat arbeta med att flytta ut makten över de kommunalt betalda tjänsterna direkt till medborgarna. Det gäller dagis, skolor, äldreomsorg med mera. De kommunala administratörerna får skärpa sig eller finna sig i att konkurreras ut. Mer om det kommunala kundvals-systemet på sidan 8 i detta nummer av Contra.

CONTRA-NYTT

Vi behöver Ditt ekonomiska stöd!

Contras bokslut för 2000 visade ett litet överskott. Men överskottet berodde i sin helhet på att vi under året sålde de sista aktierna i Contras portfölj. Det var aktier i TV4, som hjälpte oss att komma straxt över nollstrecket. Men tidningen och den andra verksamheten gick med ett underskott på 32.000 kronor. Eftersom vi inte har några aktier att ta till i år behövs ett tillskott från läsarna i den storleksordningen, för att Contra ska klara finanserna. Alla bidrag är hjärtligt välkomna till Contras post- eller bankgiro!

Contras verksamhetsberättelse

Contras verksamhetsberättelse för 2000 är nu färdig och kan rekvireras av alla bidragsgivare. Den finns också utlagd på nätet: <http://www.contra.nu/vb00.html>

Contras veckobrev

Varje vecka kan Du få "Veckans Contra" till Din e-post-brevlåda. Gå in och beställ – brevet är gratis – på <http://www.contra.nu>

BREV TILL CONTRA

Hyckleriet – en svensk nationalegenskap

Ikeaskaparens, Ingvar Kamprad, "mörka" politiska förflutna ger inte journalisterna någon ro. Nyligen intervjuades han i TV4 av Malou von Sivers. Kamprad förklarade då att han aldrig varit nationalsocialist, däremot fascist – det fascistiska korporativistiska systemet (att produktionsmedlen ska styras av ett triumvirat ägarna-facket-staten) hade fängslat ynglingen. Ett snarlikt system hade blivit fallet i Sverige om löntagarfonderna hade införts – men det skulle då ha kallats "ekonomisk demokrati". 1994 hade Kamprad sett sig nödd att resa runt till sina företag och förklara sig. Tänk om tjuvöringen istället varit bolsjevik och velat med våld omstörta samhället! Då hade inga ursäkter tarvats! – Att en entreprenör och innovatör som Kamprad i ett antikapitalistiskt, planekonomiskt och tvångskollektivistiskt system snabbt skulle ha känt sig som en saltvattenfisk i ett sötvattensakvarium, vore ofrånkomligt.

Den på sin tid legendariske redaktören i Veckojournalen, Stig "von" Ahlgren, var i sin ungdom fängslad av den marxistiska filosofin. Dock bättrade han sig med tilltagande ålder och visdom och blev borgerlig (vilket betraktades som förräderi. Motsatta vägen kallas att bli "politiskt medveten"). Ahlgrens mångåriga vän och kollega Gustaf von Platen, skrev i sina memoarer att för en individualist som Ahlgren hade det dock varit omöjligt att vara kommunist. von Platen gör också jämförelser med Zarah Leander, som blev "hakkorsfrälst" för att hon filmat i Hitlertyskland, och Artur Lundkvist, som fått Stalinpriset, samt Pol Pot-beundraren P. O. Enquist, som betecknade massmorden i Kambodja som "städning av horhuset", utan att de senare litteratörerna väckt någon moralisk indignation på kultursidor och annorstädes!

Österrikaren Jörg Haider har fördömts för att ha "prisat" Hitlers arbetsmarknadspolitik (offentliga satsningar – på kredit). I 1982 års valrörelse ville Olof Palme ha lite mera "keynesianism" (offentliga satsningar – på kredit). Har han begabbats? Vad man kallar företeelserna är av största betydelse. Gärna fascism – om den kallas "ekonomisk demokrati"! Hyckleriet är nu en gång för alla en framträdande svensk nationalegenskap.

Magnus Cappelin

Den ideologiskt medvetna vänstern har, trots det kalla krigets slut och Sovjetunionens upplösning, inte upphört med sina aktiviteter. Vänsterutopisterna lever vidare i nya kläder i form av exempelvis Attac-rörelsen, djur-

rättsterrorister, extremfeminism, gaylobbyn och så vidare. Unga vänsterledare som Jenny Lindahl och Kalle Larsson tvekar inte att kalla sig "kommunister". Mot den bakgrunden publicerar vi här två artiklar som belyser

grundläggande ideologiska frågor. Den första handlar om den kommunistiske pionjären Étienne Cabet, den andra tar bland annat upp kommunismens sataniska rötter.

Den kommunistiske pionjären Cabet

av Johan von Nettelbeck

Hur många av dagens svenska kommunister och andra vänster-radikaler har hört talas om fransmannen Étienne Cabet? Sannolikt inte många. Inte heller har de hört talas om hans drömrrike, Icaria eller Ikarien; namnet varierar, vilket sammanhänger med på vilket språk det uttalas. Ändå är Cabet och hans praktiserade idéer intressanta och lärorika.

Étienne Cabet föddes i Dijon i Frankrike den 2 januari 1788 som son till en tunnbindare. Han studerade först pedagogik och var en tid gymnasielärare, fortsatte därefter med medicin och slutligen med juridik. Han blev så småningom en framgångsrik advokat i sin hemstad, men han engagerade sig också politiskt. Under restaurationen var han en av carbonarismens verksamaste och mest framstående anhängare. Carbonari (italienska, "träkolbrännare") var medlemmar av ett hemligt revolutionärt sällskap, Carbonaria, som bildades i Syditalien i början av 1800-talet och var ursprungligen riktat mot Napoleons regim. Deras organisation och ritual påminde mycket om frimurarnas. Medlemmarna rekryterades mest bland lågadeln, ämbetsmännen och de mindre jordägarna. Efter 1815 bekämpade de den restaurerade bourbonska regimen.

Étienne Cabet deltog i demonstrationer och blev flera gånger avstängd från att bedriva sitt yrke, varefter han flyttade till Paris. Efter julirevolutionen 1830 utnämndes Cabet till generalprokurator (överåklagare) på Korsika, men han råkade snart i delo med de maktägande och tvingades avgå från sin befattning. Han flyttade därför tillbaka till Paris, och 1834 blev han medlem av deputeradekammaren. Han gjorde sig känd för sin extrema vänster-

radikalism och dömdes till fängelse i två år för en artikel i det av honom utgivna bladet *Le Populaire*. Cabet avtjänade dock aldrig straffet utan flydde till England och bosatte sig i London till år 1839, då han beviljades amnesti och kunde återvända till sitt hemland Frankrike. Han skrev böcker om de franska revolutionerna 1789 och 1830 och deras historia.

Ikarien

Under sin tid i exil hade Cabet blivit anhängare av kommunismen, trots att det kommunistiska manifestet tillkom först 1848 genom Karl Marx och Friedrich Engels, särskilt efter att ha läst en hel del författare och bland dem Thomas More som skrivit boken *Utopia*. Därefter skrev Cabet sin bok *Voyage en Icarie* (Resa till Ikarien), vilken utkom 1839 under pseudonym men 1840 i hans riktiga namn. Verket är skrivet som en roman och skildrar ett uppdyktat kommunistiskt idealsamhälle där författaren avslöjar, att han blivit påverkad av *Utopia*. I landet Icarie (Ikarien) är alla människor lyckliga, emedan inga privategendomar existerar, samtidigt som staten leder alla arbeten och reglerar medborgarnas levnadssätt in i minsta detalj. Han behåller dock familjebanden och engiftet i motsats till vissa andra vänster-radikaler. (Själv har jag läst den tyska översättningen).

I boken har den unge engelske lorden William Carisdall anlant till landet Ikarien tillsammans med sin betjänt John. De uppehåller sig i huvudstaden Ikara, där de blir omhändertagna på bästa sätt. De blir inbjudna till olika familjer, och en ung kvinna blir deras mycket älskvärda ciceron. Alla människor är vackra och lyckliga. Ungdomarna utbildas till vad de vill bli, inga betyg i skolorna förekommer, och belöningen för en framstående elev blir att han eller hon får hålla ett föredrag inför sina klasskamrater. Kläderna är enhetliga

och praktiska. Maten, som är mycket näringsrik, serveras i stora gemensamma matsalar. Pengar förekommer icke. Ej heller fängelser eller andra korrektionsinrättningar.

Det finns inga domstolar i vanlig bemärkelse. Varje arbetsplats har särskild domstol, liksom varje skola. Straffet för förseelser består i att delinkventen får sitt namn publicerat i stadens tidning med uppgift om förseelsens art. Förseelserna brukar bestå i exempelvis för sen ankomst till arbetet. Grövre brott såsom mord, stöld, bedrägeri eller mordbrand förekommer icke. Här bor endast hederligt folk. Spårvagnar trafikerar städernas gator, och alla fabriker förfogar över de modernaste och effektivaste maskinerna. Målsättningen är gemensam lycka. Dit strävar alla.

Varför Ikarien fick just detta namn är mig obekant. Det finns dock en ö i Egeiska havet vid namn Icaria. I Nationalencyklopedin står, att "ikariska lekar" – som utförs av akrobater – tillgår på så vis, att en eller flera på rygg liggande personer bollar en eller flera andra artister med sina uppträckta fötter.

Koloni i Amerika

Verket vann på sin tid stor uppmärksamhet, och i olika länder såsom Frankrike, Tyskland och Schweiz bildades snabbt kommunistiska sällskap av "ikarianer". Dessa utsattes dock för förföljelser från myndigheterna, och 1847 beslöt man att grunda en egen koloni i Amerika genom att inköpa ett område vid floden Red Rivers strand i Texas, och i februari 1848 utvandrade de första 69 ikarianerna till det nya landet för att grunda den första kolonin. Men efter blott två år hade de olika medlemmarna på grund av inbördes motsättningar blivit så oense, att samhället upplöstes. Efter svåra strapasor och lidan-

den drog sig kolonisterna tillbaka till New Orleans. Själv återvände Cabet till Frankrike, men efter det att han funnit att hans idéer – trots 1848 års revolution i Paris – inte kunde genomföras, beslöt han sig för att med hjälp av nya proselyter grunda en ny koloni i Amerika.

Missnöjda personer, som ansett sig ha blivit lurade, anklagade Cabet för att ha försingrat insamlade medel om sammanlagt 200.000 francs, vilket resulterade i att han dömdes i sin frånvaro till fängelse två år jämte fem års förlust av medborgerliga rättigheter. Emellertid överklagade han domen till högre instans och blev där frikänd.

Under Cabets egen ledning flyttade en del av ikarianerna kolonin till Nauwoo i Illinois, en av mormonerna övergiven bostättning, där idealsamhället skulle grundas på nytt med ett tillskott av nya medborgare från Europa. Därvid kom ytterligare 400 ikarianer från Europa för att bosätta sig i Amerika. Men icke heller detta samhälle bestod länge. Ikarianerna splittrades i två huvudgrupper som bekämpade varandra, diktatorn Cabet avsattes 1856 och fördrevs tillsammans med 180 anhängare från kolonin. Cabet dog den 9 november samma år i Saint Louis, djupt desillusionerad och under försök att grunda ytterligare ett nytt rike. De som fortfarande trodde på idéerna, övergav kolonin Nauwoo 1859 och grundade nya kolonier i Iowa, bland annat en med namnet Icaria; redan efter några få år var alla upplösta. Den sista kolonin ägde bestånd så länge som in på 1890-talet, innan den upplöstes.

Cabet hävdade: "Samfundet är den störste ägaren, den störste jordbrukaren, den störste kapitalisten och den störste industriidkaren av alla dem, som existerar i dag. Det producerar massvis och har ett oändligt antal lämpligt utplacerade verkstäder och fabriker. Det har hela folket som arbetare."

Stort elände

En skildrare har beskrivit systemet i Cabets koloni på följande sätt: "I samfundet Ikarien förekom ingen privategendom, inga pengar, löner, köp eller försäljningar. Samfundet ägde allt och livnärde, hyste, klädde, undervisade och vårdade var och en i mån av behov. Parollen var: 'Först och främst det nödvändiga, därefter det nyttiga och sist det angenäma om möjligt, ty samfundet syftar till att avskaffa fattigdomen och göra alla rika.'" Det var grundtanken i den

lära som Étienne Cabet, den store idealisten och skicklige propagandisten, utgick ifrån när han i hänförelse och övertygande tal propagerade för planen på ett Ikarien, en äkta demokratisk republik med fullständigt genomförd jämlikhet och fri från alla överhet, som i ett nytt land skulle bevisa, att kommunismen fullständigt genomförd var den enda åskådning som kunde göra alla människor lyckliga. Solidaritet och jämlikhet var honnörsord!

Det ord som dock återkom oftast i Cabets tal och skrifter var "frihet", ett ord som tilltalade många människor. Tyvärr hade de förledande idéerna och teorierna mycket snart visat sig svåra att omsätta i praktiken.

Étienne Cabets alla mönstersamhällen misslyckades ömkligen.

Det fick många människor uppleva. Den första ikariska kolonin hade varit ett stort fiasko på grund av anarki, hungersnöd och inbördes gräl. Hantverkare blev tvungna att bli jordbrukare för att överleva och arbeta 16 timmar om dygnet, ty den som försummade sitt arbete kunde uteslutas ur samfundet. Den kommunistiska läran kunde inte förändra människans natur, ty individualism, egoism och slughet rådde snart, under det att frånvaron av konkurrens ledde till oföretagsamhet och nonchalans. Befolkningen kom att indelas i två klasser, vilka bekämpade varandra – de flitiga och de lata.

De flitiga ville inte försörja de lata, och dessa ville i jämlikhetens namn bli försörjda utan att själva behöva anstränga sig. Känns mönstret igen? "Man skulle behöva styra arbetarna med järnhand", sade till slut en av ledarna, och han var redo att handla som den mest despotiske arbetsgivare och sålunda inskränka medborgarnas personliga frihet. "Av envar efter förmåga, åt envar

efter behov", som ju blev en marxismens grundidé, visade sig snart vara totalt ogenomförbar. Livet i kolonin blev till ett stort elände!

Sedan de efter Ikarierens upplösning blivit ur stånd att betala sin hemresa till Frankrike, drog talrika offer för Cabets metoder omkring på gatorna i New Orleans, dit de såg den andra vägen av invandrare från Europa anlända. Nykomlingarna hade redan ombord på fartyget över Atlanten blivit oense på grund av skilda uppfattningar om några betydelselösa organisationsproblem. De som hade återvänt från Texas och lämnat det upplösta riket, sökte avråda dem från att begiva sig dit. De återvändande kolonisterna hade behandlats som feiga och lata av de nyanlända, och dessa hade – utan tvivel i broderskapets namn – vägrat hjälpa sina beklagansvärda kamrater, trots att man ännu hade både livsmedel och pengar.

Inte den ende

Varför gick det nu som det gick med Cabets lockande teorier i praktisk tillämpning? Ja – Cabets lära var gjord för helgon. Tyvärr är människorna inga helgon. Egoismen styr de medelmåttiga, ärelystnaden de mer begåvade, och alla har en utpräglad lust att äga något. Men i ett samfund, där allt tillhör alla, äger ju ingen någonting. Solidariteten och strävan efter total jämlikhet sätts helt enkelt på omöjliga prov. Idén är kanske storsint, men den vilar på dåliga egenskaper och på ett enormt mått av naivitet.

Intet av allt detta har Étienne Cabet och hans anhängare förstått, när man energiskt propagerade för det kommande lyckoriket Ikarien på andra sidan Atlanten.

När man läser Cabets bok och konstaterar, att alla medborgarna i Ikarien är vackra och intelligenta, undrar man givetvis var alla handikappade och fula människor tagit vägen. Har de måntro gått samma öde till mötes som sedermera kulakerna i Stalins Sovjet?

Det skall även nämnas att Cabet icke var den ende, som före Karl Marx sökte förverkliga kommunismens läror. Sålunda hade engelsmannen Robert Owen (1771–1858), industriledare och socialreformator i Skottland, gjort stora insatser i syfte att förbättra arbetarnas levnadsförhållanden. Owen försökte bilda små självförsörjande, socialistiska mönstersamhällen – bland andra New Harmony i Indiana i Amerika – men även dessa försök miss-

lyckades totalt och i stort sett av samma anledningar som de försök vilka utfördes av Cabet.

Det skulle därför vara mycket nyttigt för den politiska debatten, om Étienne Cabet och hans rike Ikarien blev mer kända bland dagens anhängare av vänsteridéerna, och det framkom att deras politiska och ekonomiska budskap redan blivit praktiskt prövade och därvid visat sig icke alls hålla måttet. Men även människor med borger-

liga åsikter och värderingar har nytta av att känna till Cabet och hans Ikarien, ty de får därigenom hållbara argument att framföra och åberopa i debatter med de socialistiska anhängarna. Kanske skulle detta resultera i att en hel del dyrbara, politiska experiment i framtiden kunde undvikas och politikerna i stället kunde förmås förstå de vanliga människornas rätta jag och inrätta sin politik därefter.

Under det senaste årtiondet har det ena

kommunistiska riket efter det andra gått under, vilket bekräftar det ohållbara i Cabets teorier om det jämlika samhället. Det är därför märkligt, att massor av intellektuella inom alla nationer – så även i Sverige – fortfarande hyllar dessa bankrutta idéer. De enda människor som borde känna dragning till socialismen är sådana, som inte kan få det sämre än de har. Politiken är väl som religionen – den är en tro! ☛

Vänstern har ingenting lärt av historien!

av Tommy Hansson

Det har gått omkring tio år sedan Berlinmuren föll och Sovjetunionen upplöstes. Bara ett fåtal kommunistdiktaturer återstår (bland dem visserligen världens folkrikaste land, Kina). Så vem bryr sig om den kvarvarande svenska "vänstern"? Så resonerar en del människor i dag, också icke-socialister. Faktum är dock att den svenska vänstern är i hög grad obotfärdig och precis lika röd – och hatfylld – som förut. Attac är bara den senaste i raden av röda sekter.

Ett av de klaraste tecknen på att vänstern lever är den diskussion som uppstod i anledning av publiceringen av Staffan Skotts *Aldrig mer!*, "en bok om kommunismens folkmord och brott mot mänskligheten" (se recension i *Contra* 3 1999). När boken kom ut sades den vara ett led i en informationskampanj av samma slag som den regeringsledda kampanjen om den nationalsocialistiska förintelsen 1998, där vem som ville fick den berömvärda skriften *...om detta må ni berätta...* av Stéphane Bruchfeld och Paul A. Levine gratis hem i brevlådan.

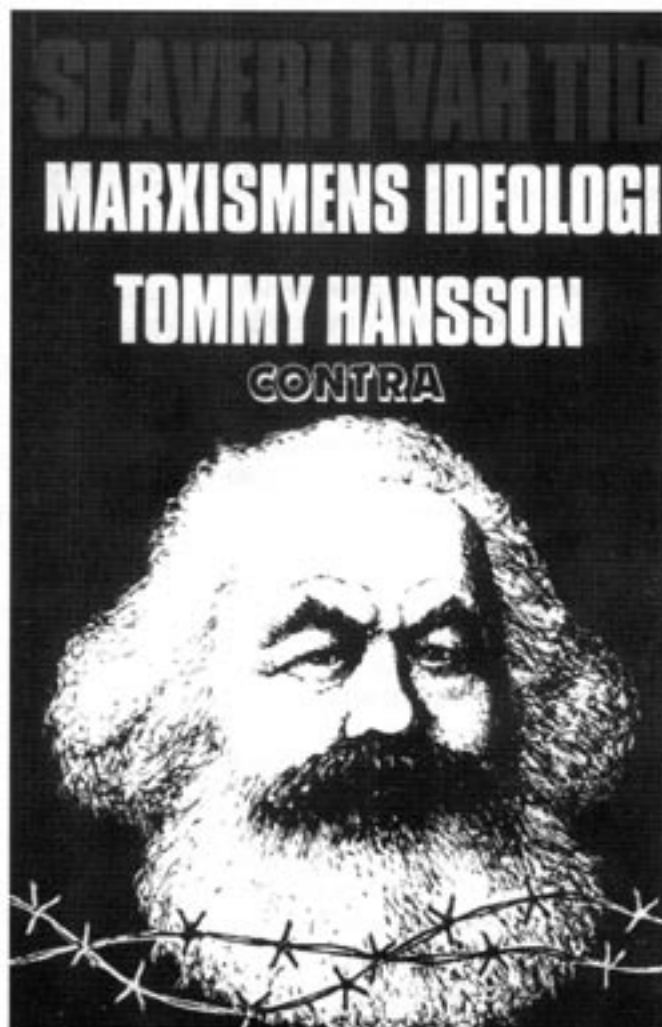
Vänsterpartiet satte sig dock på tvären. Partiledare Gudrun Schyman påstod att "Människor, inte ideologier, dödar". Andra företrädare för vänstern har därefter hävdats att en informationskampanj mot kommunismen måste stoppas därför att den vore sak samma som ett angrepp mot Vänsterpartiet. Märkligt nog höll Schyman inne med sitt argument när informationskampanjen mot nazismen drogs igång,

trots att det väl hade varit lika (o)giltigt i det sammanhanget. Och nyligen protesterade Vänsterpartiet mot en av den ledande folkpartisten Jan Björklund ledd studieresa till Sankt Petersburg i syfte att ge en bild av kommunismens brott mot mänskligheten i det forna Sovjetunionen.

Inte lärt

Kvarvarande vänsteranhängare, inklusive

den nu aktuella Attac-rörelsen, har ingenting lärt av historien. De fortsätter att avstånd från nationalsocialismens massmördare och hylla sina egna eller åtminstone förringa deras brott. Visserligen brukar de flesta av dagens vänsteranhängare i någon mening ta avstånd från Stalins massmord på 1930-talet, men såsom ett försökande drag brukar det ändå hävdas att

Artikelförfattarens ideologiska exposé *Slaveri i vår tid – marxismens ideologi* (Contra förlag) är en uppgörelse med marxismen/kommunismen i teori och praktik.

kommunisterna till skillnad från nazisterna hade nobla ideal. Dessutom ifrågasätter många om Stalin verkligen var kommunist, i den mån man inte skyller massmorden på Stalins "dåliga rådgivare". De som avslöjat Stalins och Sovjets grymhet tenderar att avfärdas som västliga extremister och/eller desinformatörer.

De massakrerade ukrainska bönderna eller de så kallade kulakerna – för att exemplifiera med ett par av de kategorier som medvetet togs av ånga av Stalins regim – blir dock inte mer levande av att de mördades på grund av att sovjetkommunisterna ville skapa ett idealt samhälle enligt Marx och Lenins intentioner. Eller om de till äventyrs föll offer för sovjetdiktatorns "dåliga rådgivare".

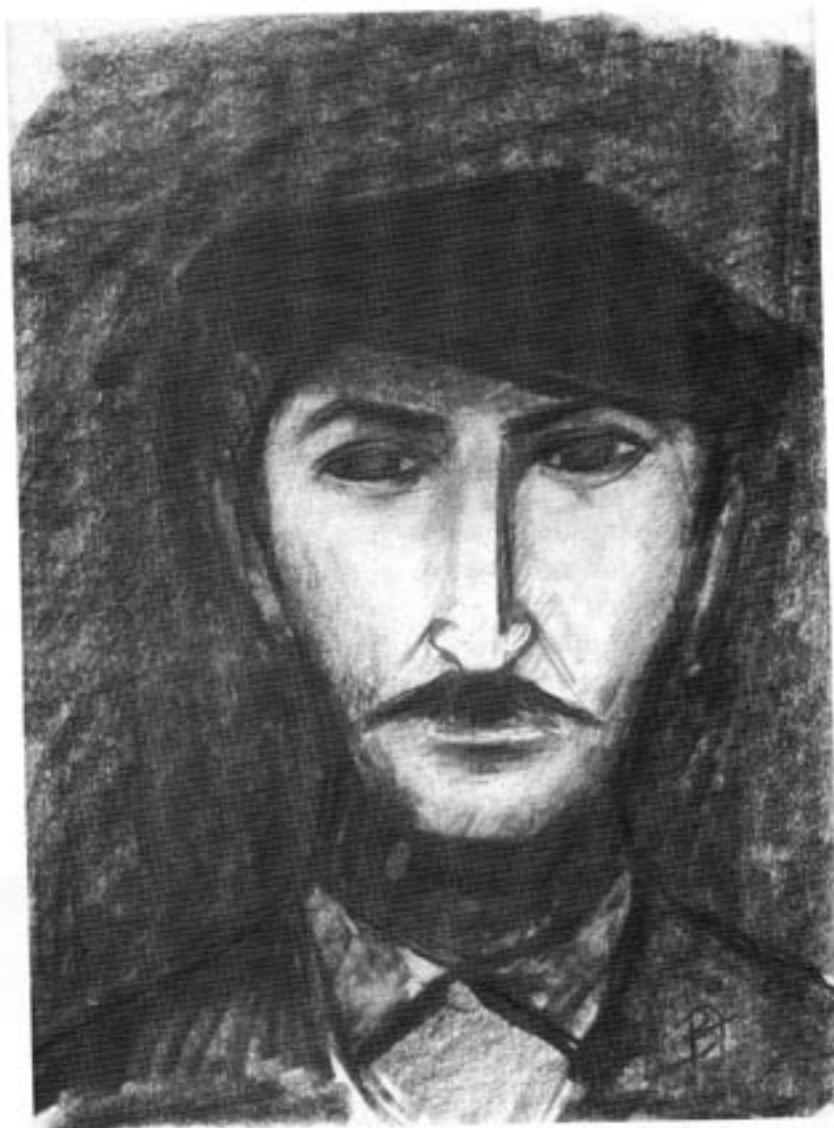
Under slutet av 1990-talet utkom på svenska flera mycket uppmärksammade böcker om kommunismens Förintelse. Skotts är redan nämnd. En annan var den franska Kommunismens svarta bok (på det franska originalspråket *Le livre noir du communisme*) som redigerats av Stéphane Courtoise, på svenska utgiven av DNS förlag. Även Per Ahlmark har dragit sitt strå till stacken med att informera om kommunisternas illdåd, senast med boken *Det öppna såret*. Redan i början på 1990-talet utkom en svensk antologi med titeln *Vänsterns skuld*. Och 1989 gav artikelförfattaren ut boken *Slaveri i vår tid*, som dokumenterar kommunismen i teori och praktik.

Så vad gör vänstern? Den som eventuellt trodde att den (utom möjligen några lätt räknade individer) gjort eller gör avbön tar fel. Tvärtom vägrar den svenska vänstern be om ursäkt för att den så länge och så envetet stött en ideologi som enligt skilda beräkningar tagit livet av mellan 80 och 200 miljoner människor – bara under 1900-talet!

Revisionistteknik

Det kändes naturligtvis ovanligt för en vänster som så länge suttit vid maktens och inflytandets grytor i media och samhällsinstitutioner att befinna sig på defensiven. Man mornade sig yrvaket med funderingar som: Skulle vi ha haft fel? Skulle kommunismen inte ha stått för rättvisa åt alla? Skulle de kommunistiska ledarna ha mördat och tagit livet av folk? Naturligtvis inte! Det är kommunismens kritiker som har fel; de är ju ändå ingenting annat än kapitalets drängar och/eller kryptonazister.

I slutet av 1999 utkom antologin *Utan*

Stalins brott mot mänskligheten bortförklaras i den nya vänsterretoriken, och Robert Conquest och andra som avslöjat hans terror avfärdas som västagenter. (Teckningen av den yngre terroristen Stalin har gjorts av Benny H.V. Andersson)

heder på det vänsterpartistiska Röd Press förlag, där ett antal vänsterpartister och andra personer med anknytning till den politiska vänstern medverkar. Stefan Lindgren, nordkoreavän och gammal KFML/SKParti, ondgör sig i bokens första bidrag över oskicket att räkna offren för kommunismens maktutövning. Han använder sig alltså av samma teknik som de "revisionistiska" ifrågasättarna av den nazistiska Förintelsen: han ställer sig skeptisk gentemot de framförda talen över döda och försöker få det till att statistiken ljuger eller att de döda egentligen dog av något annat än politisk förintelse. I första hand är Lindgren upprörd över den amerikanske forskaren Rudolph Rummel, som apostroferas av Ahlmark i *Det öppna såret*.

Utan heder omfattar bidrag från flera av dagens vänsterapologeter: Lars Herlitz,

C.H. Hermansson, Örjan Appelqvist, Kristina Boréus, Göran Greider, Torbjörn Tännsjö, Jörn Svensson, Jenny Lindahl, Kalle Larsson. Ett noterbart faktum är att många av dessa av någon anledning hyllar den amerikanske lingvisten och Vietnamradikalen Noam Chomsky. Boken innehåller många obetalbara synpunkter och argument – som till exempel den skribent som anser att man inte får kritisera kommunismen därför att det skulle få de kommunistiska Spanien-frivilliga att framstå i sämre dager!

(Jag minns från början av 1970-talet ett personligt möte med en av dessa Spanienkämpar, som efter kutym bar en svart basker; jag och mina kamrater sålde proamerikanska rockslagsmärken och tidningar i Stockholms centrum, vilket inte behagade Spanien-kämpen: "På min tid

skar man halsen av såna som ni", sa han och avvek från platsen utan att invänta svar).

"Spanien-kämparna"

Frågan är om inte det mest bisarra inslaget i boken signeras Per Francke, som absolut inte vill veta av någon uppgörelse med kommunismen utan tvärtom trumpetar: "Antifascismen – en klassfråga". Francke har bland annat varit chefredaktör på kommunisttidningen *Ny Dag* och informationskreterare i Vänsterpartiet kommunisterna.

Francke står för bokens mest obotfärdiga och oförsonliga stalinistiska inslag (ironiskt nog beskriver partibroder Hermansson i det därpå följande bidraget "Vägen från stalinismen"). Francke redogör inledningsvis med entusiasm för "klasskampen" i hembygden i gränstrakterna Småland/Halland och fortsätter med att katalogisera arbetarkampen i textilindustrins Borås. Intet rättroget öga är vid det laget torrt. Självfallet hyllar Francke i förbigående den dödsdömde mördaren/terroristen Anton Nilson, som på sin tid även Olof Palme och andra socialdemokratiska makthavare hade den dåliga smaken att okritiskt berömma.

Francke fortsätter med att instämma i hyllningskören till "Spanien-kämparna" och försvarar det sovjetiska angreppet på Finland den 30 november 1939 med att det var ett led i "Sovjets förberedelser inför det väntade nazistiska anfallet". (Att Sovjet bara tre månader tidigare hade ingått en vänskapspakt med Nazityskland tycks ha fallit Francke ur minnet). Priset tar väl ändå Francke när han (sidan 145) jämför Adolf Hitler med "dagens kommunistdödare Lars Leijonborg".

Föga oväntat avfärdas Robert Conquest, som i slutet av 1960-talet med klassikern *Den stora terrorn* gav en nyanserat och samtidigt minutiöst noggrann skildring av

det stalinska skräckregementet på 1930-talet, som en desinformatör i sold hos den brittiska regeringen.

Satan hyllas

Det finns kanske de som tror att dagens vänstermänniskor är fredligare än gårdagens. Verserade Marx-anhängare brukar ju påstå att marxismen och kommunismen inte har någonting med hat att göra. Frågan är hur man då skall tolka publikationen *Hatets sånger* ("folkupplaga"), utgiven av förlaget Vertigo i urval och presentation av Bruno Jacobs, Sebastian Osorio och Fredrik Samuelsson.

I ett klämkäckt förord förklaras de i boken återgivna bidragen vara författade av: "...stolta unga människor med ryggrad som stod upp mot stat, kapital, förtryck, nationalism, religiös humbug och det borgerliga samhället överhuvudtaget."

Boken återger tidig svensk socialistisk diktning 1885–1910 med ursprunglig stavning (det blir ju liksom litet "snällare" när det står "hjärta" i stället för hjärta och så vidare). Icke desto mindre presenterar boken en grotesk samling exempel på den sinnesförfattning som i så hög grad alljämt präglar socialismen – i Sverige som annorstädes. Några på måfå utförda axplock:

*Ur rymdernas djup jag sjunger min sång
I vilda, mäktiga toner
Men tuttar väl på en verdensbrand en gång
För kval, som jag led i åoner...
Sén eldhanen flaxar kring världens hörn
Och byggnaden störtar tillsammans
Och då stiger tankens frigjorda örn
Mot skyn ur den rykande flammen.
(Ur "Ljusbringaren" av Atterdag Wermelin – en hyllning till Satan).*

*Men snabbfotad nalkas tiden
och är icke långt ifrån
då upp utur underjorden
går grufvans sotige son*

*Och, sällad till andra skaror
som tänka på samma sätt
han, väpnad med klippans slägga
utkräver sin menniskorätt.
(Ur "Grufarbetarne" av Sigvald Götsson).*

*Vill du en gång blifva mätt
Vakna upp! – förstå mig rätt
Gif samhället nådastöten!
(Ur "Stöt till" av William).*

*"Ja, må hatets ädla lågor
väcka alla tröga
sätta varje barm i vågor
för det sanna, höga!
(Ur "Frihetssånger" II av Bertila).*

Satansgestalten – egentligen den fallne ärkeängeln Lucifer – fascinerar de tidiga socialistiska diktarna och kolportörerna. Ernst Hellborg skrev för litet mer än 100 år sedan i dikten "Hvem är du Lucifer?":

*Gamle gudarnes förskjutne frände
är jag människornas bästa vän
se'n den stund, jag eldens gnista tände
stolt och glad er samlade kring den
och till mod er förra rädsla vände
Det var jag, som edra tankars vapen smidde
mot de blinda gudars tyranni
det var jag, som vakade och hoppfullt
bidde
det var jag, som främst ibland er stridde
för en framtid, ljus och glad och fri.*

Slutligen några upproriska tankar av signaturen Vera anno 1897 (ur "En Lokesång"):

*Kunde jag blifva en hatets tolk
skulle jag tända hämnens fackla
Flammorna skulle mot höjden slå
bländande hycklande krämarfolk-
trålar, som böjda af oket vackla
skulle till frihet i ljuset gå.*

Radioaktiva rebeller

Tjetjenska rebeller har använt sig av kärnavfall i sina väpnade aktioner riktade mot det postkommunistiska ryska imperiet. 1996 placerade tjetjenska aktivister en mindre bomb innehållande dynamit och det dödligt radioaktiva elementet Cesium-

137, som är en avfallsprodukt av kärnbränsle, i en park i Moskva. Cesium-137 har en halv livslängd om 30 år på marken och ger ifrån sig dödlig strålning i form av hårda gammastrålar.

Tjetjenerna lät visserligen aldrig detonera den livshotande bomben, men

bara det faktum att de lyckades placera den i centrala Moskva visade hur sårbart Ryssland är. Något som naturligtvis ytterligare illustrerats av senare terroredåd.

*(The American Spectator,
Washington)*

Där medborgarna har mer att säga till om än kommunalrådet

Få av *Contras* läsare tror att kommunalrådet Pettersson är kommunens bästa skoladministratör, servicehemsföreståndare och dagistant. Men likafullt bygger många kommuners verksamhet på teorin att kommunalledningen vet bäst – i allt som betalas av kommunen.

När det gäller att köpa bilar, mobiltelefoner och potatis till kommunens verksamhet är det ingen kommun som svarar för tillverkningen i egen regi. Men många kommuner envisas med att själva driva tjänster som säkert skulle skötas bättre i privat regi.

Den kommun som mest målmedvetet valt att gå en annan väg och lita till lokala entreprenörer och medborgarnas egna val är Nacka kommun utanför Stockholm.

Många av kommunernas verksamheter riktar sig direkt till medborgarna. I en normalkommun går 75 procent av kommunens utgifter till sådana verksamheter. Kommunens medborgare kan varje dag bedöma kvaliteten på de tjänsterna och de har i de alla flesta fall synpunkter på vad som levereras. Men i decennier har det varit kommunens ledning och politikerna som har fastställt hur saker ska skötas och om en kommunal verksamhet är bra eller dålig. Om missnöjet har blivit alltför stort på något område har universallösningen varit mer pengar – och därmed höjda skatter.

Så fungerar det inte i det privata näringslivet. Om Du är missnöjd med Din lokala ICA-handlare går Du till Konsum eller Hemköp nästa dag. Och skärper sig inte ICA-handlaren då, måste han snart lägga ner butiken.

I Stockholmsförorten Nacka har man bestämt sig för att också i kommunens verksamhet tillämpa de marknadsekonomiska principerna. Kunderna – medborgarna – bestämmer själv vem de ska anlita. Är de missnöjda vänder de sig till någon annan leverantör. Någon annan kommun kan de dock inte välja, så länge de vill bo kvar. Men medborgarna kan själva, utan kommunens inblandning välja en annan leverantör av de kommunala tjänsterna.

Kundval i Nacka

Början till det som i Nacka kallas "kundval" skedde i liten skala 1985, då den kommunala fotvården lades om till ett "checksystem". Kommunen betalade, men de medborgare som fick fotvård av kommunen fick en värdecheck istället för en tid hos en kommunal fotvårdare. Det fanns nästan ingen fotvårdsverksamhet i privat regi då, men efter checksystemets införande startades det ena företaget efter det andra. Och till kommunens stora glädje visade det sig att den privata fotvården var billigare än den kommunala – kostnaderna kunde sänkas med hälften! Fotvård är ju en verksamhet med typiska smådriftsfördelar. Det handlar om ett direkt möte mellan kunden (medborgaren) och leverantören (fotvårdaren), där den administrativa överbyggnad som finns i stora organisationer bara är en onödig belastning på verksamheten. Den kommunala fotvården är inte avskaffad i Nacka, men den sker för det mesta idag i privat regi.

Kommunen gick vidare med hemtjänsten, skolorna och dagis 1992. Precis som när det gällde fotvården fanns det inga privata hemtjänstföretag alls i Nacka. Det var ju så att kommunen stod för alla kostnader när det gällde hemtjänsten och verksamheten drevs helt i kommunal regi. Idag finns det 20 privata hemtjänstföretag att välja på i Nacka. Samtidigt som kommu-

nen fortsätter att driva en del verksamhet också i egen regi, för den som inte gillar privata alternativ.

Kommunen ser till att de personer som erbjuds hemtjänst får information om vilka företag som är godkända av kommunen. Det är också kommunen som fastställer hur många timmars hjälp per vecka som en viss person ska vara berättigad till. Sedan är det bara för den som är berättigad att beställa hos det företag som faller bäst i smaken. Betalningen kommer från kommunen för utförda tjänster. Och har en gammal person svårt att sköta kontakten med leverantören själv, kan naturligtvis barn eller andra anhöriga hjälpa till.

Viktigt är här den personliga relation som uppstår mellan leverantören och kunden. I det gamla av kommunen själv drivna systemet kunde en hjälpberättigad pensionär få besök av Lisa ena veckan, Lasse veckan därpå och Eva den tredje veckan. I ett system där kunderna kan välja fritt blir kontinuitet ofta viktigt, särskilt när det är pensionärer som är kunder. Fixelina Hemtjänst är ett av företagen som är verksam i Nacka och som har som princip att samma person ska besöka samma hemtjänstkund vecka efter vecka. Om detta blir omöjligt på grund av sjukdom eller semester så rycker VD Margareta Mastberg själv in. Att inte ha några vikarier är Fixelinas speciella konkurrensmedel i kampen om hemtjänstpengarna... Andra företag kan naturligtvis välja en annan inriktning.

Skolan ett nyckelområde

På skolområdet blev ju skolpengen ett begrepp under den borgerliga regering som styrde landet 1992. Den som vill sätta sitt barn i en friskola får en "skolpeng" med sig från kommunen, även om skolan alltså inte drivs i kommunal regi. I de flesta kommunerna är "skolpengen" lägre än den genomsnittliga kostnaden för en elev. Men likafullt klarar friskolorna att driva

verksamheten, eftersom de är effektivare. Men Nacka har valt att ge lika mycket i skolpeng till alla, oavsett vilken skola de går i. Sedan är det ju möjligt att extra medel följer med till exempel en handikappad elev som kan behöva extra kostsamma anordningar eller extra stöd. Men det gäller både elever i friskolor och kommunala skolor.

I den broschyr om skolan som alla föräldrar i Nacka får finns tabeller som visar vad de olika skolorna presterar i form av genomsnittsbetyg, i form av resultat på kommunala och nationella kunskapsprov och i form av hur nöjda föräldrarna och eleverna är med de olika skolorna. Självklart innebär det här en stark press på usla skolledare att skärpa sig – eller skaffa sig ett annat arbete.

Under de senaste åren har systemet med kommunala värdecheckar utvidgats till att omfatta daghem, ledsagarservice för handikappade och avlösning för anhöriga som vårdar handikappade. Nacka var för övrigt första etableringsort för daghemmet "Pysslingen", som var landets första privata alternativ – när dåvarande statsministern Olof Palme hävdade att det gick an att lämna bort sophämtningen till privata entreprenörer, men inte våra barn (Contra hade som vanligt precis motsatt uppfattning, det var rimligare att kommunerna tog hand om soporna än om allas vår framtid).

Äldreboende med tillvalsmöjligheter

Fortsättning på checksystemet följer nu med äldre- och serviceboende. Då flyttas ambitionerna fram ytterligare ett steg. Det är inte bara fråga om att välja en leverantör utan också att välja innehåll i tjänsten. Kommunen fastställer vilket stöd en person är berättigad till. Men kommunen fastställer inte det exakta innehållet. Det är medborgaren själv (eller dennes anhöriga) som bestämmer. Istället fastställs ett stödbelopp i en av åtta olika grupper – från 660 till 1.400 kronor per dygn. Behovet fastställs mot bakgrund av hur dålig den vårdbehövande är. En särskild poäng ligger i att lyckad rehabilitering inte sänker beloppet på värdechecken. En framgångsrik rehabilitering blir därmed ett sätt för företagen att förbättra vinsterna!

Kommunen ställer upp minimikrav för innehållet i tjänsterna och administrationen, och de som uppfyller kraven blir

I en 110 sidor tjock broschyr får Nacka kommuns föräldrar och elever information inför det fria valet av kommunal eller privat skola. Varje skolas resultat kan avläsas i siffror, vilket kombineras med rektorenas mer reklam-inriktade programförklaringar.

auktoriserade som leverantörer. Uppgifter om alla godkända leverantörer finns hos kommunen. Självklart måste alla leverantörer skriva på sekretessregler som motsvarar dem som gäller inom kommunal verksamhet.

Svårt att mäta kvaliteten på kommunala tjänster

Kommunledningen i Nacka är skeptisk till de entreprenadssystem som har tillämpats i andra kommuner. Då är det ofta kommunen som ska fastställa en standard. Och hur fastställer man en jämförbar standard för skolor, hemtjänst och annat? Det enda riktiga är att låta medborgarna själva välja, menar Nackas moderata kommunalråd Erik Langby.

Nacka kommuns nya upplägg av de kommunala verksamheterna innebär att man kan avveckla hela den del av den kommunala administrationen som sysslar med att tillhandahålla de tjänster som utgör större delen av kommunens verksamhet idag – förutsatt att kommunens invånare väljer de privata leverantörerna. Vidare kan kommunen spara in hela den upphandlings- och anbudsorganisation som används av de kommuner som lägger ut genomförandet av kommunala tjänster på entreprenad. Upphandlingsförordningarna lägger gränser för de kommuner

som handlar upp själva, men de gränserna är inget hinder för kommuner som låter medborgarna själva svara för upphandlingen genom kundval. Då är det medborgaren – inte kommunen – som svarar för upphandlingen. Å andra sidan behövs en del resurser för att administrera själva checksystemet.

Viktigast i det nya systemet är att man uppmuntrar kompetent hantering av de tjänster som kommunen tillhandahåller. Vi tillåter oss att tvivla att det i någon kommun i landet – inte ens i Nacka – skulle vara kommunalrådet som är bäst man (eller kvinna) att organisera dagis, äldreomsorg, skolor med mera. Med ett kundvalssystem lockar marknaden fram de bästa. De bästa enligt medborgarnas eget val. Och tycker medborgarna att den kommunala skolan är dålig, så att inga söker sig dit, ska den läggas ned, åtminstone enligt Erik Langby.

Nacka har hittills varit något av en experimentkommun. Men experimenten har varit framgångsrika. Den explosiva kostnadsutvecklingen inom de kommunala tjänsterna har kunnat hållas tillbaka. Och de marknadsundersökningar som kommunen genomför visar att medborgarna med tiden blivit alltmer nöjda med de tjänster som tillhandahålls genom kommunens försorg.

Den maktgalne mördaren Mugabe

Den 18 april 1980 utropades Republiken Zimbabwe som en självständig nation med Robert Mugabe som premiärminister och Canaan Banana som president. Den betydligt mer civiliserade biskop Abel Muzorewa hade innan dess fungerat som interimledare men tvingats träda tillbaka. Muzorewas parti vann det val som hölls den 22 april 1979 och erhöll 51 av 72 svarta mandat i det dåvarande parlamentet. Sithole fick tolv platser, medan de vita fick 28. Den 29 maj 1979 ersatte den västorienterade Muzorewa Ian Smith som premiärminister, men i december samma år avgick han och ersattes av lord Soames. Mugabe utsågs till premiärminister den 11 mars 1980 efter det att hans parti, ZANU, vunnit valet med 63 procent av de svartas röster mot 24 procent för Joshua Nkomo och bara 8 procent för Abel Muzorewa.

Länge ansågs Zimbabwe vara ett framgångsexempel i det svarta Afrika. Den bilden har dock flagnat högst avsevärt sedan Mugabe under senare tid blivit alltmer maktgalen och uppmanat sina anhängare att ockupera vita egendomar och mörda vita jordägare.

Det var under våren och sommaren 2000 som media i väst skildrade, hur vita jordägare mördades och/eller trakasserades av svarta så kallade krigsveteraner. Dock var det svarta lantarbetare, många av dem sympatiserande med oppositionspartiet MDC, som drabbades värst. Övergripen fortsatte under hösten och vintern 2000-01. Samtidigt har ZANU-PF-regimen sökt tysta oppositionen. Regimkritiska musiker har exempelvis hindrats framträda och oppositionstidningar utsatts för attentat – den 28 januari 2001 sprängde "okända män" den oberoende dagstidningen *Daily News* tryckpressar.

Oppositionsledare i Zimbabwe är Morgan Tsvangirai som leder det så gott som nybildade partiet MDC. Tsvangirai representerar en ny typ av politiker i Afrika, en som inser att det är både fel och föga fruktbart att skylla allt negativt på "kolonialismen". I stället, menar Tsvangirai, måste de svarta afrikanerna ta sitt eget ansvar och skapa en ny "panafrikanism". Demokrati och mänskliga rättigheter måste sättas i främsta rummet. Och i och för sig välbehövliga jordreformer, menar opposi-

tionsledaren, får aldrig genomföras med våld.

Morgan Tsvangirai var under en följd av år medlem av regeringspartiet, ZANU-PF, samtidigt som han under tio år var generalsekreterare för den fackliga centralorganisationen, *Zimbabwe Congress of Trade Unions* (ZCTU). 1989 fängslades han för en kort tid. "Okända angräpar" stormade vid ett tillfälle ZCTUs kansli och försökte kasta ut Tsvangirai genom ett fönster från tionde våningen. Partiet MDC är i realiteten en missförtraoendeförklaring mot den gamle revolutionären Mugabes auktoritära repressionspolitik. MDC kan beskrivas som ett brett parti med representanter för bland annat aktiva ungdomar,

kvinnogrupper och kyrkor.

I februari 2000 lät den äldre Mugabe hålla en folkomröstning om en ny grundlag med syftet att stärka sin egen konstitutionella makt. Till allmän förvåning förlorade regeringssidan stort. Detta ledde till att Mugabe och hans anhängare i juni 2000 inledde en våldsamt aggressiv kampanj mot oppositionen. Mugabe lovade bland annat att den jord som ägdes av vita skulle konfiskeras och omfördelas bland de svarta. Under månaderna före parlamentsvalet förra året mördades ett 30-tal personer, varav många anhängare av oppositionen. Många fler misshandlades, utsattes för grova hotelser eller tvingades ta till flykten. En grupp valövervakare från EU-parlamentet (inklusive Sveriges Pierre Schori) konstaterade att regimens våld menligt inverkat på valprocessen.

Valet blev en betydande framgång för Tsvangirai och hans parti – MDC fick totalt fler röster än ZANU-PF. Mugabes parti gick segrande fram på landsbygden, medan oppositionen var starkast i alla större städer samt i Matabeleland. Till följd av

valkretsindelningen fick dock MDC blott 57 av 120 valbara platser. Dessutom är presidenten berättigad att själv utse 30 parlamentsledamöter. MDC kan genom sin förhållandevis starka ställning i parlamentet blockera Mugabes försök att förändra konstitutionen, men man har ingen möjligheten att driva egna frågor på ett kraftfullt sätt.

Robert Mugabe var länge en hjälte i alla "progressivas" ögon. Han hade ju besegrat den vita regim som tillsattes med den av Ian Smith år 1965 utropade Rhodesias självständighet från Storbritannien, den så kallade UDI (*Unilateral Declaration of Independence*). London fördömde självständigheten, och 1968 förbjöd FN:s säkerhetsråd genom en resolution medlemsländerna att idka handel med det vita Rhodesia som jämte Sydafrika var paria i västvärldens ögon. Redan 1961 hade Joshua Nkomo bildat ZAPU (*Zimbabwe African People's Union*). Två år senare bröt sig Robert Mugabe ur ZAPU och grundade ZANU (*Zimbabwe African National Union*). År 1972 började gerillan angripa vita jordägare. De båda rörelserna följde traditionella stamlinjer – Nkomos ZAPU hade sin bas i Matabeleland bland ndebelfolket, medan Mugabe och ZANU byggde på majoritetsgrupperingen shonas (som 71 procent av befolkningen tillhör).

Båda partierna fick stöd från den kommunistiska världen: Mugabe från Kina och Nordkorea, Nkomo från Sovjetunionen. Nkomo var den som hade de närmaste kontakterna med det likaledes Moskva-styrda ANC i Sydafrika. Under inbördeskriget mot de vita maktavarna förenade de båda partierna sina styrkor, men sedan blev osämjan alltför stor och man började till och med slåss med varandra med militära medel. När det första valet efter Ian Smiths fall hölls 1980 (Muzorewa hade ju segrat i 1979 års val) segrade Mugabe och ZANU med överväldigande majoritet, under det att biskop Muzorewa försvann som seriös maktspelare. Nkomo fick posten som inrikesminister men sparkades inom ett år; också Sithole försvann från rampljuset.

Ett av Mugabes värsta nidingsdåd var att beordra den av nordkoreaner drillade Femte

(Fortsättning på sidan 22)

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C G Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är en sammanfattning av originalkällan om inte annat markerats med citationstecken.

Sossekvinnorna pronazist

Vänsterns grupperingar hävdar i tid och otid att nationalsocialismens anhängare i Sverige före och under Andra världskriget uteslutande stod till höger på den politiska skalan. Som *Contra* kunde informera om i en artikel av C G Holm i nr. 1 2000, var dock en av de mest prominenta nazistledarna i Sverige en gammal SSU-ordförande och senare kommunist vid namn Nils Flyg, vilken tillsammans med fem partikamrater satt i riksdagen för det nationalsocialistiska Socialistiska partiet fram till årsskiftet 1940-41. Vidare kan det nämnas att den svenske naziführern Sven-Olov Lindholm, efter sin bruna period, övergick till att sympatisera med Vänsterpartiet kommunisterna och bli en svuren antikärnkraftsaktivist.

Men det finns fler exempel på att det fanns (och finns) en förrädisk gråzon mellan socialism/kommunism och nationalsocialism; färgerna rött och brunt är ju också betydligt mer nära besläktade än vad blått (konservatismens färg) och brunt är.

Sigrind Gillner-Ringesson hette exempelvis en feministisk pionjär i Norrköping. Hon var en av få kvinnor i stadsfullmäktige, när hon 1932 invaldes i riksdagens andra kammare. Gillner-Ringesson var tillika ordförande i det socialdemokratiska kvinnoförbundet. Hon uteslöts ur Socialdemokratiska arbetarepartiet (SAP) och tvingades lämna riksdagen 1935. Anledningen var att Sigrind Gillner-Ringesson öppet uttalat sympatier för nazismen. Hon efterträddes av norrköpingskvinnan och partisyster (s) Elsa Johansson, som där efter satt i riksdagen i 20 år.

(Hans Nilsson [red.]: *Norrköpings historia. 1900-talet. Oskarshamn 2000*)

Snusk för skattemedel

Tidningen *Värnpliktsnytt* har hamnat i blåsväder sedan flygkadett Sofie Tocklin, före detta skönhetsmiss, anklagat tidningen för "Oförskämda sextrakasserier" (artikelrub-

rik i *DN Debatt* 12/5 2001). Enligt försvarsanställda Tocklin har *Värnpliktsnytt*, trots kvinnlig chefredaktör, blivit en "manschauvinistisk snaskblaska". Bakgrunden är ett temanummer med ämnet sex i april, innehållande närmast pornografiska bilder med "bilder av hopslingrade manliga och kvinnliga militärer med uniformsbyxor nerdragna till lären." Kadett Tocklin kräver mot denna bakgrund att försvarets bidrag till tidningen dras in.

Att *Värnpliktsnytt* är en suspekt tidning som inte bör understödjas med skattepengar är ingen nyhet för *Contra*. Redan för 25 år sedan betecknade *Contra*s ansvarige utgivare Tommy Hansson i en debattartikel *Värnpliktsnytt* som en "Skrämmande tidning för skattemedel" (rubrik i *Länstidningen*, Södertälje 10/6 1976). Temat för debattinlägget var att svenska skattebetalare icke skall stödja en publikation som medvetet verkar mot det militära försvar som regering och riksdag beslutat skall skydda vårt lands gränser mot angrepp utifrån. I *Värnpliktsnytt* förekom vid denna tid, under vänsterns glansperiod i svenska media, klart försvarsdestruktiv agitation där bland andra figurer som KPML(r):aren Sven Wollter tilläts breda ut sig. Fast då hette Wollters parti KFML(r).

Så oavsett om *Värnpliktsnytt* publicerar snuskreportage eller sprider kommunistisk/försvarsfientlig propaganda instämmer vi gärna i Sofie Tocklins krav, som vi härmed vidarebefordrar till ÖB Johan Hederstedt: dra in skattepengarna till *Värnpliktsnytt* per omgående!

Belastad 55-åring

Tidningen *Dagens Industri*, Talarforum samt Handelshögskolan har haft den dåliga smaken att för ett framträdande i Sverige inbjuda en 55-årig man som under sin åttaåriga yrkeskarriär i USA ställdes inför rätta för allvarliga brott, gjorde sig känd som en kvalificerad lögnare och dessutom bedrog sin hustru. Som om inte detta vore tillräckligt illa, benådade dessutom mannen i fråga omedelbart innan han avgick från sitt höga ämbete ett antal grova brottslingar samt medförde på ett oegentligt sätt vid sin och hustruns avflyttning från tjänstebostaden i Washington, D.C. en stor del av bohaget. 55-åringen rapporterades i

Aftonbladet den 14/5 ha tillskansat sig det hittills största talararvodet i Sveriges historia, motsvarande 741 kronor i sekunden! De dyraste biljetterna för att avhöra mannens tal och deltaga vid efterföljande bankett å Grand Hotel i Stockholm uppgavs betinga ett pris av 20 000 kronor.

Den gravt belastade mannen rapporteras, i likhet med dem som inbjöd honom till Sverige, vid denna tidskrifts presslägg-

Den belastade 55-åringen som ännu är på fri fot...

ning alltjämt befinna sig på fri fot. Innan han avvek från landet skrev 55-åringen bland annat en egenhändig hälsning till "*Aftonbladets* läsare", vilken publicerades på tidningens förstasida.

Kritik mot Attac

Inte alla är begeistrade över den omskrivna, antiglobalistiska vänsterrörelsen Attac. Behrang Kianzad skriver exempelvis följande i tidningen *Mana*, ett samarbetsprojekt mellan ett antal iransk-svenska solidaritetsföreningar (2-3 2001): "Attac saknar dock en konkret materiell bas för att vara så stora i orden. De är i själva verket i ganska hög grad (bildligt och bokstavigt) i luften." Det hör till saken att denna kritik kommer från vänster - skribenten anser inte att Attac är tillräckligt vänsterradikalt.

Bland annat kritiserar skribenten Attacs så kallade Tobinskatt gentemot internationell aktiehandel och krav på avskrivning av Tredje världens skulder till västvärlden. Förslagen är enligt Kianzad inte tillräckligt långtgående.

Men Attac kan trösta sig med att ha stöd från praktiskt taget hela det politiska etablissemangen i Sverige, vilket ser stöd till rörelsen dels som ett sätt att själv framstå som fräscht radikalt, dels som en väg att genom "love-bombing" oskadliggöra en

potentiellt besvärlig motpart. I tidningen *avisen* påstod exempelvis LO-ordföranden Wanja Lundby-Wedin (19/5) att "Attacrörelsen är ett stöd för facket".

Aron Etzler, beryktad företrädare för tokvänstern, försvarade Attac i *Mana*.

IKEA i Israel

Det svenska möbelföretaget IKEA har under årens lopp öppnat varuhus litet varstans i världen. Nu också i Israel, ty i april öppnade man vad som uppges vara "Mellanösterns största butik" nära Netanya. Varuhuset har två våningar och sammanlagt 23 000 kvadratmeters butiksytta. Utbudet omfattar 6000 varor, från soffor till köksknivar. 150 miljoner har anläggningen kostat att uppföra och den ger 300 personer arbete. 25 000 personer besökte IKEA-butiken under de första öppetimmarna och handlade för drygt en miljon shekel.

(Menorah, Stockholm)

Det kommunala kompisgänget

I en stor del av landets kommuner har flerpartidemokratin upphört att fungera. Så gott som alla politiker fast förankrade i ett kommunalt kompisgäng från vänster till höger, där det allt överskuggande syftet är "kommunens bästa". Denna slutsats når Peter Olsson i tidskriften *Moderna Tider* (juni 2001).

En av de beklagliga följderna av detta förhållande är, uppger Olsson, att ett förfärande stort antal unga partimedlemmar tappar intresset och hoppar av sina kommunala uppdrag inom något år: "I stället för att engagera sig i partipolitiken drivs därför många yngre politiskt intresserade till ytterlighetsrörelser där debatten blir mer polariserad och tydligt ideologiskt färgad. Eller så ersätts det pockande engagemanget av cynism och apati."

Våld mot svenska oliktankande

I samband med första maj-demonstrationerna finns det alltid personer som vill uttrycka en annan uppfattning, en som inte stryker socialismens och diktaturens medhårs. Det har hänt att polisen avslår ansökningar om demonstrationstillstånd med hänvisning till att det skulle vara provocerande att uttrycka andra åsikter än socialistiska den 1 maj! Men just då är behovet av att stå upp för frihet, demokrati och kapitalism större än andra dagar på året.

En av dem som gjorde det i år och fick erfara att den som uttrycker fel åsikter kan

råka ut för våld heter Gustav Gellebrant och är MUFare från Jönköping. Han och några vänner ställde sig utanför MUFs kansli på Östra Storgatan i Jönköping, där Röd Fronts kommunistiska demonstrationståg passerade. MUFarna stod helt fredligt med plakat och texten "Vi älskar att äga vår frihet" utanför sin egen lokal, men det blev för mycket för de kommunistiska våldsvärkarna. MUFarna angreps med våld och slag. Eftersom det fanns pressfotograf på plats kan det bli svårt för åklagaren att smitta undan åtal mot kommunisterna, som polisanmälades av de överfallna, som drabbades av både blåmärken, skrapsår och sönderslagna plakat. Anmälan avsåg inte bara misshandel utan också stöld av ett pass.

Ordföranden i det kommunistiska ungdomsförbundet RKU Pär Johansson förklarade i samband med sitt tal att "arbetarna" borde få ha första maj för sig själva. Yttrandefrihet ska tydligen bara gälla vissa åsikter en del dagar på året!

Trafikfarliga politiker

För ett år sedan infördes en regel om absolut företräde för fotgängare vid markerade övergångsställen. Tidigare rådde en sund balans, där bilister med gott omdöme lämnade företräde och fotgängare med gott omdöme var försiktiga. Under det gångna året - när omdömet ersatts av en fyrkantig regel - har antalet olyckor vid övergångsställen fördubblats. Många kommuner har insett att den nya lagen inte fungerar och tar dessutom bort övergångsställen - fotgängarna tvingas gå över ga-

torna på omarkerade ställen, mer utsatta för biltrafikens risker. Men det är inte där olyckorna ökar, utan vid de markerade övergångsställena där fotgängare ofta tycks strunta i vanligt omdöme och vanlig försiktighet. Trots allt är *rätten* till företräde inte något som skyddar mot framrusande plåt.

Den nya regeln är också en miljöfara. Den som skriver dessa rader går så gott som dagligen över en någorlunda tättrafikerad gata mitt i en backe, just där det finns ett övergångsställe. Trafiken är lagom gles, så det är inga problem att komma över gatan mellan bilarna. Men idag stannar så gott som alla bilar när en fotgängare närmar sig, för att sedan förorena miljön med de extra avgaser som uppstår vid acceleration i en backe. Bilar i konstant fart släpper nästan inte ut några avgaser alls med modern katalytisk avgasrening. Bilar som accelererar - och särskilt i motlut - gör det.

I Stockholm härskar en koalition mellan de borgerliga partierna och det lokala Stockholmspartiet. Stockholmspartiet, som har alla sina tre mandat från de centrala delarna av staden där folk klarar sig utan bil, har "sält" de röster som räcker till majoritet i stadsfullmäktige genom att framtvunga diverse trafikförsvårande regleringar. En sådan är att stadens huvudgator berövats ett körfält som reserverats för cykelbanor. Självklart har framkomligheten för biltrafiken försämrats. Men samtidigt har trafiksäkerheten för cyklisterna försämrats och antalet cykelolyckor ökat, på grund av en direkt livsfarlig utformning av de nya cykelbanorna.

UTLANDS-NYTT

Richard Wurmbrand RIP

Den världskände rumänske pastorn Richard Wurmbrand, av judisk börd, har avlidit i Kalifornien i en ålder av 91 år. Ett halvår tidigare hade hustrun Sabina återförenats med sin Skapare. Wurmbrand satt inspärrad i kommunistiskt fängelse i Rumänien i 14 år och blev under den tiden både torterad och förnedrad.

Richard Wurmbrand blev just på grund av sin fängelsevistelse en internationellt känd personlighet, eftersom kristna över hela världen tog sig an hans öde och krävde att han skulle frigges. Slutligen kapitulerade den rumänska regimen för det internationella trycket och frigav Wurmbrand, som hade dömts till 25 års fängelse 1959. Till saken hör att regimen i Bukarest hade börjat "sälja" politiska fångar (att vara aktiv kristen var ett politiskt "brott" som stred mot den kommunistiska hegemonin); trosfränder i Norge erbjöd regimen 10 000 dollar för Wurmbrand, som beviljades utresetillstånd julen 1965. Richard Wurmbrand, hans hustru Sabina och sonen Mihail slog sig ned i USA. 1966 kunde Wurmbrand inför den amerikanska kongressen vittna om hur han blivit svårt torterad av de rumänska kommunisterna. Han blev på kort tid ett välkänt namn och samtidigt av många, inte minst vänsterinriktade kristna, kontroversiell. Ty så antikommunistisk som Wurmbrand var fick man ju inte vara – det var, med en sentida benämning, inte "politiskt korrekt"!

Wurmbrands bestående verk blev rörelsen *Voice of the Martyrs* (Martyrernas röst), som tog det som sin uppgift att smuggla in kristen litteratur i den kommunistiska världen och att bilda opinion mot det kommunistiska förtrycket världen över, särskilt vad avser religionsförföljelse. Boken *Torterad för Kristi skull* av Wurmbrand blev en internationell bästsäljare, som bara i Sverige kom ut i 65 000 exemplar. Wurmbrand väckte i annat sammanhang bland mycket annat frågan, om Karl Marx till äventyrs var satanist.

Under årens lopp besökte Richard Wurmbrand inom ramen för sin världsvida mission då och då Sverige, något som vid ett par tillfällen väckte ramaskri i vänsterpressen. Hans svenska rundbrev *Martyrernas röst* (som i modern tappning

kallas *Mission 2000*) hade i många år adjunkt Curt Bergström, Västerås som redaktör.

Den som vill läsa mer om Richard Wurmbrand kan läsa en längre artikel under temat "Kalla krigets hjältar" i *Contra* nr. 6 1997.

Skräcklandet Sudan

I Sudan, i dessa dagar omskrivet till följd av Lundin Oils och Carl Bildts engagemang inom oljeindustrin, har fler människor dött i inbördeskrigslika förhållanden än i Kosovo, Bosnien, Rwanda och Somalia sammantaget. Två miljoner människor har dött och dubbelt så många har drivits från sina hem under en hittills 17-årig konflikt, i vilken den muslimska regimen med våldsmetoder sökt omvända kristna och anhängare av traditionella afrikanska religionsformer till islam. Detta har skett och sker i de centrala och södra delarna av landet. USA har skickat flera miljarder dollar i biståndspengar till Sudan under det senaste årtiondet, men en hel del av detta har gått via FN som har tillåtit den islamistiska regeringen att kontrollera distributionen.

Regeringen i Khartoum har förorsakat en massiv svältkatastrof i södra Sudan genom att förbjuda internationella, humanitära hjälpflygningar; dessutom bombas regeringsflyg regelbundet bistånds- anläggningar, sjukhus samt katolska skolor och sjukhus som är verksamma i landet. Det är vidare dokumenterat att den sudanesiska regeringen är djupt involverad i slaveri, där tiotusentals kvinnor och barn har kidnappats, våldtagits och bortförts norrut för att göra tjänst som bihustrur och slavarbetare. Enligt ett regeringsedikt från 1993 betecknas alla sudaneser som opponerar mot regeringen som "avfallingar" – därigenom är det fritt fram för regeringen att förfölja inte bara kristna och de som tror på naturreligioner utan också muslimska oliktankande.

Någon mer omfattande proteströrelse inför vad som händer i det muslimska skräcksamhället Sudan har ännu inte sett dagens ljus, även om enstaka protester sker – de senare har i vart fall ännu inte uppmärksammats av Carl Bildt och Lundin Oil. (*National Review, New York*)

Hotad religionsfrihet

Religionsfriheten sitter i dagarna trångt i det ledande EU-landet Frankrike. Det kan ske genom en ofrihetens allians mellan den auktoritära, katolska kyrkan i landet och regeringsmakten. Detta har lett till att en lag antagits om att medlemmar i 173 religiösa grupperingar av skiftande art skall diskrimineras i det franska samhället. De kommer inte att få hålla offentliga möten, inte att få hyra lokaler, inte att få sprida propaganda mot droger till barn och ungdomar etcetera.

Advokaten Torgny Andersson medverkade i höstas i en offentlig tribunal i Frankrike som tog upp anklagelser om religiös diskriminering i landet. Han citeras i tidningen *Freedom*, som ges ut av Scientologikyran (en av de drabbade rörelserna): "Jag såg vilka resurser polisen hade mobiliserat. De var beredda att häkta massor av människor. Det verkade som om en mängd människor var i verklig fara... Det kommer att ta tid innan vi ser en lösning på detta. Vi måste tänka på och tillämpa det som rekommenderades av tribunalen den 24 oktober, nämligen att förena människor, att de olika religionerna måste samarbeta, att skriva brev, att prata med folk, att gå ut på Internet. En annan viktig sak är att samla berättelser från offer och att dokumentera dem."

Hotet mot religionsfriheten gäller alla religionsriktningar som inte tillhör den i landet dominerande romersk-katolska kyrkan: kristna från protestantiska och andra konkurrerande trossamfund, hinduer, buddhister, muslimer, företrädare för den så kallade nyandligheten med flera.

Därför är Kalifornien strömlöst

Kalifornien drabbades under den gångna hösten och vintern av allvariga energiförsörjningsproblem. Den elektriska strömmen stängdes av besparingsskäl av vid flera tillfällen på order av den demokratiska delstatsguvernören Gray Davis. *Contra* kan här ge en bakgrund till den kaliforniska strömlösheten.

De nuvarande problemen kan härledas cirka 25 år tillbaka i tiden, då USA (och den övriga västvärlden) kände sig starkt utsatt för de oljeproducerande OPEC-ländernas utpressningstaktik med drastiskt höjda oljepriser som följd. President Jimmy Carter, iförd tröja framför öppna spisen, uppmanade 1977 amerikanerna att börja spara energi. Carter talade om sin "energi-

plan" som han var övertygad om skulle rädda nationen undan beroendet av utländsk olja och i stället göra USA självförsörjande på energiområdet. Några bedömare har dragit paralleller mellan Carters policy och ordförande Maos försök i röda Kina på 1960-talet (ett kommunistiskt experiment som anses ha framkallat massvält) att göra Kina industriellt självförsörjande. Carterplanen syftade till en lösning enligt modellen "small is beautiful" (litet är vackert), där så gott som alla amerikaner skulle kunna bli självförsörjande med tillhjälp av exempelvis små vindkraftverk eller solceller.

Några av Carterplanens orealistiska förslag gick inte igenom, men kongressen tog i alla fall fasta på dess grundläggande anslag. Regeringen vidtog en rad åtgärder och uppmuntrade särskilt till experiment beträffande "alternativ energi" (alltså precis som i Sverige). Något som kallades the Synthetic Fuels Corporation hankade sig fram under åtskilliga år och försökte bland annat omvandla kol till bensin och tjära till olja innan hela företaget kollapsade 1985. Under tiden försvann "oljebristen" som genom ett trollslag då president Ronald Reagan avskaffade prisregleringarna 1981. Men energiextremisterna gav sig inte. Ett mycket stort inflytande kom efter hand en man vid namn Amory Lovins, född i Storbritannien och representant för miljöorganisationen Friends of the Earth (Jordens vänner) att få. Han publicerade 1976 en banbrytande artikel i tidskriften *Foreign Affairs* - "Energy Strategy: The Road Not Taken?" - som gjorde gällande att det stora problemet var centraliseringen av elproduktionen. Alltför mycket energi, hävdade Lovins, gick åt vid produktionen och överföringen av elektriciteten, och dessutom var hela produktionssättet på något vagt sätt "inhumant".

Lovins talade sig i stället varm för alternativ energiproduktion - en värld av decentraliserade resurser i vilken man följde "den mjuka vägen". Enligt Lovins skulle man mer och mer övergå till att 1) göra stora framsteg i energibesparingar; 2) bygga små *co-generation*-anläggningar som kunde producera både elektricitet och ånga för användning inom industrin; 3) etablera en *transitional* (övergångs-) period då fossila bränslen skulle användas tills man hunnit utveckla "mjuka" teknologier såsom sol- och vindkraft samt småskalig vattenkraft. 2025, menade Lovins,

kunde mänskligheten leva i ett *Energy Utopia* - ett energimässigt Utopia. Särskilt vände sig Lovins mot kärnkraften, som noterade ett kraftigt bakslag i och med tillbudet vid kärnkraftverket på Three Miles Island, Harrisburg ett par år efter Lovins artikel publicerades. 1977 skrev Lovins boken *Soft Energy Paths*, först utgiven av Sierra Club, som blev en försäljningsframgång. När Lovins träffade president Carter 1978 fann han att Carter redan hade läst hans bok och blivit imponerad av dess budskap. Lovins blev en omskriven guru när det gällde småskalig energiframställning.

1978 hade den amerikanska kongressen anammat Lovins anvisningar och rådde delstaterna att inrätta småskaliga energi-program. Längst gick - just det - Kalifornien. Amory Lovins stöddes som energipolitisk rådgivare. 1991 lät man Lovins och Arthur Rosenfeld från Berkeley-universitet leda ett delstatligt program motsvarande omkring 100 miljoner svenska kronor syftande till att bevara energi. Detta projekt ansågs vara framgångsrikt och beräknades ha "sarat" en miljard dollar. Kalifornien låg nu på 50e och sista plats bland USAs delstater när det gällde per capita-konsumtion av elektricitet. Miljöaktivisterna jublade. Samtidigt upphörde Kalifornien att bygga kraftverk för kol, kärnkraft och olja. Också befintliga kärnkraftverk stängdes. Följden

blev att Kalifornien numera är den 49e delstaten när det gäller att generera elektricitet.

Kalifornien var ensamt bland delstaterna om ett så extremt energiprogram. De "småskaliga" satsningarna har inte burit frukt. Följden har blivit, att det i dag är mycket dyrt att framställa el i Kalifornien. Den logiska följderna av allt detta blev att guvernör Gray Davis i oktober 2000 började stänga av de elproducerande kraftverken med strömlöshet och "blackout" som följd. För 20 år sedan fick resten av USA 51 procent av sin energi från kol och 20 procent från kärnkraft. Kalifornien får idag noll procent från egna kolkraftverk (tio procent från kolkraftverk utanför delstaten) och 18 procent från kärnkraftverk. Det är i Kalifornien som energikrisen är pinsam verklighet.

Mot ovan skisserade bakgrund är det glädjande, att USAs vicepresident Dick Cheney tillkännagivit att man hädanefter kommer att satsa på bland annat kärnkraft (liksom också i viss utsträckning på olja och kol). "Målet är större produktion och inga inskränkningar", har Cheney citerats i tidningsintervjuer. I Sverige ser det mörkare ut. Kaliforniens verklighet kan, mot bakgrund av den svenska regeringens "alternativa" satsningar på vindkraft och andra osäkra energikällor, snart bli vår.

(*The American Spectator*)

När jämställdhetsminister Margareta Winberg flög till en kvinnokonferens i New York blev hennes medhjälpare Lars Bäck så berusad att han ombord på planet spydde både på sig själv och på ministern.

Weinberger stärkte USA:s försvar

De båda amerikanska Reagan-administrationerna inkluderade flera personligheter som är självskrivna i vår förteckning över "Det kalla krigets hjältar". Caspar Weinberger är en av dessa. Weinberger koncentrerade sig under sin tid som försvarsminister under sju års tid på att av den amerikanska kongressen utverka största möjliga stöd till den amerikanska krigsmakten. Detta lyckades han utomordentligt väl med, något som i hög grad bidrog till den fria världens seger i det kalla kriget.

Caspar Willard Weinberger föddes i San Francisco, Kalifornien den 18 augusti 1917. Familjen var av judisk börd. Fadern, Herman Weinberger, var yrkesverksam advokat. Den unge Caspar gick i offentliga skolor i hemstaden tills han erhöll ett stipendium som berättigade till studier vid Harvard-universitetet, där han utexaminerades som Bachelor-of-Arts (filosofie kandidat) 1938; 1941 avlade Caspar Weinberger juridisk examen vid Harvard. Under sin tid vid Harvard hann Weinberger med att vara redaktör vid universitetstidningen *Crimson*, där hans ledarartiklar med konservativt idéinnehåll högeligen förgäde vänsterinriktade kolleger.

Weinberger lät skriva in sig i den amerikanska armén samma år USA inträdde i Andra världskriget, 1941. Faktum är att han träffade sin blivande hustru, Jane, på ett trupptransportfartyg på väg till Stilla havs-fronten; de gifte sig 1942. På Nya Guinea fick Weinberger vara med om strider och avancerade till kapten under general Douglas MacArthurs överbefäl. 1945 lämnade Weinberger krigsmakten med fördelaktiga vitsord.

Reagans man

Efter tiden i krigsmakten återvände Caspar Weinberger till sin hemstat Kalifornien, för att ägna sig åt juridik. Efter två års tjänstgöring i en underordnad befattning

Caspar Weinberger, med ett förflutet i Nixons regering, var i sju år försvarsminister i Reagans administrationer.

vid en federal appellationsdomstol fick Weinberger anställning vid en privat advokatbyrå 1947. Han var då 30 år gammal. Sin politiska karriär inledde Weinberger 1952, då han valdes till den första av tre tvåårsperioder i Kaliforniens representantförsamling. Parallellt därmed skrev han också bokrecensioner på frilansbasis.

1958 – vid 41 års ålder – kände sig Weinberger redo för ett kliv uppåt i den politiska karriären genom att kandidera till posten som statsåklagare i Kalifornien. Det valet förlorade han, men utsågs 1960 i gengäld till vice ordförande i den republikanska partiorganisationen i delstaten för två år. 1962–64 var Weinberger ordförande i samma organisation. Parallellt med de politiska uppdragen bedrev han sin privata advokatverksamhet 1959–68. Den aktive Weinberger skrev samtidigt en tidningskrönika, samt var samordnare i en delstatlig TV-serie om samhällsfrågor.

1966 valdes den förre skådespelaren, fackföreningsordföranden och TV-personligheten Ronald Reagan till guvernör i Kalifornien, representerande det republi-

kanska partiet, Grand Old Party (GOP). Reagan var väl förtrogen med Weinbergers talanger och utsåg honom 1968 till delstatens finanschef (director of finance). "Som finanschef", heter det i en biografisk artikel i *Encyclopedia of World Biography* (Detroit 1998), "genomförde Weinberger Reagans mandat att reducera statsutgifterna och budgetunderskotten".

"Cap the Knife"

1970 var det dags för Caspar Weinberger att övergå från delstatlig till rikstäckande nivå i USA. Han hade då nått den mogna åldern av 53 år. Då blev han av president Richard Nixon utsedd till ordförande i den Federala handelskommissionen. Weinbergers mandat var att "rensa upp" i detta statliga organ, vilket han effektuerade med besked – inom ett år hade 50 jurister avskedats. Weinberger strömlinjeformade organisationen och antog samtidigt "ett aggressivt program för konsumentskydd".

Weinberger fortsatte att avancera inom den första Nixon-administrationen och utnämndes 1971 till biträdande chef för

regeringsorganet the Office of Management and Budget (ungefär Lednings- och budgetkontoret på svenska, en motsvarighet till Statskontoret och Ekonomistyrningsverket, på amerikanska förkortat OMB). 1972 efterträdde han George Shultz, blivande utrikesminister under Reagan, som organisationens chef. Vid OMB gjorde sig Weinberger snabbt känd som en ytterst kompetent kostnadsnedsäkrare och förbjöd i praktiken de federala organen att spendera beviljade penningmedel! Således var Weinberg extremt framgångsrik när det gällde att skära ned de offentliga utgifterna; under året 1972 räddade han 11,2 miljarder dollar som annars skulle ha spenderats. Efter den bedriften blev Caspar Weinberger känd som "Cap the Knife".

1973 utsågs Weinberger till hälso-, utbildnings- och välfärdsminister (secretary of health, education and welfare) under Nixon. Liksom tidigare var huvuduppgiften att minska kostnaderna. Weinberg sökte överföra kontrollen över talrika sociala program till delstats- eller lokalnivå men mötte ofta hårt motstånd i kongressen och förlorade de flesta bataljerna. Detta till skillnad från sin senare tid i Reagan-administrationerna. Faktum är, att den reaganska politiken blev den dominerande ekonomiska politiken också under de påföljande Bush- respektive Clinton-administrationerna (och utan tvivel är det också under George W. Bushs nuvarande regering)!

Militär uppbyggnad

Efter sin sejour i Nixon-administrationerna valde den nu nära 60-årige Weinberger att återgå till den privata sektorn och gjorde sällskap med blivande utrikesministern George P. Schultz till the Bechtel Corporation, ett internationellt byggnads- och ingenjörföretag baserat i Weinbergers hemstad San Francisco. Bechtel hade nära förbindelser med amerikanska regeringskretsar. Under sex års tid fungerade Weinberger som Bechtels general counsel, vice president och director, givetvis med mycket goda lönevillkor.

När Ronald Wilson Reagan tillträdde som amerikansk president i januari 1981 utsåg han sin gamle vän och medkalifornier Caspar Weinberger till försvarsminister. Weinberger kom i sin nya roll att få helt andra uppgifter än under sina tidigare regeringsuppdrag – nu skulle han sträva efter att öka, inte minska, de offentliga utgifterna! Reagan hade nämligen den ideo-

logiskt betingade uppfattningen, att Förenta staterna som världens mest betydande demokrati och den fria världens försvarare i syfte att bemöta hotet från det kommunistiskt-totalitära Sovjetunionen måste säkra det militära försvarets slagkraft och vara i stånd att ingripa på olika håll i världen där så befanns nödvändigt. Sålunda kom "Cap the Knife" att i egenskap av försvarsminister leda en fredstida militär uppbyggnad i USA utan tidigare motstycke. Ett av hans uppdrag bestod i att återuppliva finansieringsplanen för bombplanet B-1, som tidigare placerats i malpåse av Carter-regeringen.

Icke nog därmed – det blev Weinbergers uppgift att få fram fler örlogsfartiga, stridsflygplan och stridsvagnar. Weinberger gick också i bräschen för ett ökat antal kärnvapen och var en varm anhängare av Reagans strategiska försvarsinitiativ (SDI), i vänsterns vulgärpropaganda kallat "Stjärnornas krig". Nuvarande presidenten, George W. Bush, är inne på samma tankebanor som Reagan och Weinberger med ett mer aktivt intresse för ett amerikanskt robotförsvar än vad Bill Clinton hade. Weinberger arbetade även för att de försvarsanställda skulle få bättre utbildning, förmåner och status. En negativ aspekt av den kraftiga militära upprustningen i USA under 80-talet var, att statsutgifterna växte och budgetunderskottet ökade.

Weinberger stödde Reagans beslut att invadera Grenada 1983 och därmed avlägsna den kommunistiska diktaturen, som hade intima förbindelser med Castros Kuba. Han motsatte sig dock att marinsoldater sändes till Libanon som fredsbevarande styrkor.

Benådad av Bush

Caspar Weinberger drog sig 1987 tillbaka från försvarsministerposten i den andra Reagan-regeringen av familjeskäl – hustrun hade drabbats av cancer. Året därpå dekorerades Weinberger av drottning Elizabeth II med en förmålig brittisk utmärkelse, i det han dubbades till riddare av den brittiska Imperieorden; han kunde hädanefter titulera sig Knight of the British Empire. Detta på grund av sitt strategiskt viktiga stöd för den brittiska krigsinsatsen i Falklandskriget 1982. 1988 blev Weinberger även ansvarig utgivare för tidskriften *Forbes*.

1990 gav Weinberger ut sina memoarer: *Fighting for Peace: Seven Critical Years in the Pentagon*. Kritikerna klagade över

att boken var alltför inriktad på att ställa författaren i så positiv dager som möjligt för att vara riktigt intressant.

Som framgått av ovanstående var Caspar Willard Weinberger en central gestalt i Ronald Reagans båda regeringar. Utan honom som försvarsminister hade presidenten haft svårt att få igenom den utvidgning av det militära försvaret som var en avgörande faktor bakom den fria världens seger i det kalla kriget. Tyvärr kom den senare Reagan-regeringen att dras in i den malström av rättsförhandlingar, spekulationer och rykesspridning (en stor del därav saknade substans och var i första hand ett sätt för Reagans politiska motståndare att smutskasta den sittande administrationen) som gått till eftervärlden som "Iran-Contras"-affären.

I korthet kretsar denna "affär" kring den amerikanska regeringens försök att få amerikansk gisslan i det islamistiska Iran frigiven i utbyte mot hemliga amerikanska vapenleveranser till Khomeiny-regimen; en del av pengarna som genererades från dessa vapenleveranser skulle gå till USAs allierade, den så kallade contras-gerillan i Nicaragua. Försvarsminister Weinberg drogs naturligtvis också ned i denna malström, trots att han inledningsvis varit emot affären men därefter deltagit i försöken att tysta ner den. Den oberoende åklagaren Lawrence Walsh, med specialuppgift att utreda Iran-Contras-affären, väckte åtal på fem punkter mot Weinberger vilken bland annat anklagades för att ha dolt fler än 1700 sidor innehållande personliga anteckningar om utbytet vapen-mot-gisslan. Förra försvarsministern anklagades också för att ha ljugit för kongressen. 1992 avskrev emellertid en federal domare åtalet avseende förhindrande av rättvisan, och på julafton 1992 benådade avgående presidenten George Bush (senior) Weinberger från ansvar avseende övriga åtalpunkter. Den senare skulle eljest ha ställts inför rätta 1993.

Bush gjorde naturligtvis det enda rätta genom att benåda Caspar Weinberger, en av det kalla krigets sanna hjältar. Till skillnad från en annan avgående president – Bill Clinton i början av 2001 – valde han att benåda en rättskaffens man (Clinton benådade som bekant en hopar kriminella skurkar, däribland sin egen sväger!).

"Never give in"

Om Caspar Weinberger kan det avslutningsvis sägas att han vid uppnådd hög

Anarkismen på väg bli fashionabel

av Allan C. Brownfeld

De tusentals demonstranter som störde Världshandelsorganisationens möte i Seattle i december 1999, Världsbankens och Internationella valutafondens möte i Washington, D.C. i april 2000 och de demokratiska och republikanska nationalkonventen sommaren 2000 representerar ett nytt fenomen inom den politiska aktivismen. Detta markerar första gången sedan Vietnamkrigets dagar som så många amerikaner, särskilt unga amerikaner, är redo att gå i fängelse för att manifesteras en politisk åsikt.

Demonstranterna tenderar att vara unga, idealistiska och engagerade för miljön. Förutom att ha en livsåskådning som vänder sig mot etablissemang, gör sig dagens sociala aktivister till tolkar för orosmättade varsel avseende de multinationella företagens växande makt. I en det ömsesidiga beroendets tidsålder är det världen, i motsats till de medborgerliga rättigheterna i ett land, som är föremål för deras engagemang.

Den moderna proteströrelsen, menar Alexander Bloom, professor i amerikansk historia vid Wheaton College, "...handlar mindre om självrelaterade frågor – såsom fackliga dispyter – och mer om något globalt och idealistiskt." På 1960-talet började studenterna med att demonstrera för medborgerliga rättigheter. I slutet av decenniet hade det utvecklats till att bli en antikrigsrörelse. "De var på väg att bli arvtagare till och en del av etablissemang men sa nej – dagens demonstranter gör samma sak."

Radikal aktivism

Under det att demonstranterna må vara individuellt engagerade – det kan gälla arbetares rättigheter eller miljöskydd i Tredje världen – förenas de i sin opposition mot globaliseringen vilken har svept genom USA och andra länder under senare år. Mark Weisbrott vid det vänsterinriktade Center for Economic and Policy Research säger: "Vi är motståndare till denna oerhörda maktkoncentration som är

oförsvarlig och orsakar enorm förstörelse runtom i världen."

Världsinstitutioner sådana som Världshandelsorganisationen (WTO), Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF) tycks vara perfekta objekt för en rik flora av demonstranter, menar Bloom: "Vi har att göra med människor som engagerar sig för miljön, i arbetsrättsfrågor och andra frågor och som tror att dessa institutioner representerar något slags osynlig makt."

Det tycks finnas något nytt i luften – en sorts anda av radikal aktivism av ett slag och, kanske, storleksordning som inte upplevts på årtal. Dan Seligman, chef för [miljöorganisationen] Sierra Clubs handelskontor, definierar den nya andan som en känsla av "förlust av kontroll" i en värld av snabb förändring och global kapita-

Brev från

Washington

lism. Han tillkännager: "De saker som folk tror på är mindre säkra. Deras gemenskaper är skörare. De är mer isolerade, och allt leder till en växande känsla av osäkerhet och maktlöshet, trots den förbättrade ekonomin. Och människor börjar sätta detta i samband med bolagens makt, media-kontroll och politik som myssgynnar dem."

En av de ungdomliga ledarna vid protestaktionerna i Seattle är Juliette Beck, som arbetar för Global Exchange, en organisation för mänskliga rättigheter i San Francisco. Hon benämner IMF, Världsbanken och WTO "bolagsstyrets järn-triangl". Enligt hennes synsätt leder dessa institutioner mänskligheten in i en förgiftad, penninggalen och repressiv framtid.

Anarkistisk renässans

Ett element i de aktuella protesterna har varit ett återupplivande av anarkismen. Anarkister med svarta ansiktsmasker överöste kedjebutiker i Seattle med stenar, medan demonstranter med stora A:n på

sina T-tröjor blockerade gatukorsningar i Washington, D.C. under IMF- och Världsbanks-mötena. Samma typ av demonstranter syntes i Philadelphia under det republikanska nationalkonventet och i Los Angeles under demokraternas konvent.

Bekännande anarkister finns det få av. Men anarkismen är på väg att bli fashionabel. Detta blir tydligt genom det sätt på vilket demonstranter av olika lojaliteter – bland fackligt anslutna, miljöaktivister och företrädare för konsumentgrupper – har strävat efter massverkan men utan ledare, en samling av samhöriga grupperingar som fungerar tack vare konsensus. Många av dem som motsätter sig internationell kapitalism pläderar för en återgång till lokalt beslutsfattande, vilket ger ett eko av typiskt anarkistiska invändningar mot att nationalstaterna en gång övertog makten i städer och samhällen.

Paul Avrich, en ledande historiker med anarkismen som specialitet, verksam vid Queens College i New York, säger: "Med socialismens nedgång kan man se hur anarkismen genomgått en renässans som ett enkelt sätt att protestera mot global kapitalism." Enligt Avrich försvann i stort sett de anarkistiska cellerna i USA på 1970-talet, då de sista invandrarna från Europa som förde med sig åskådningen dog ut. Men i dag dyker anarkistiska grupper upp i varje större stad i USA, säger han.

Ursprunget till den anarkistiska ideologin kan sannolikt sökas i fransmannen Pierre-Joseph Proudhon och dennes skrift *Vad är egendom?* som utkom 1840. Författarens svar var: stöld. Proudhon förespråkade fria bankkrediter och mosatte sig parlamentarisk politik eftersom denna dominerades av eliten. Anarkismen populariserades av Michail Bakunin, en rysk upprorsmakare som underblåste revolutionens lågor i Europa 1848. Hans motto var: "Driften att förstöra är en kreativ drift." Han beskrev anarkister som människor som visste mer om vad de kämpade mot än vad de kämpade för.

Det är osäkert om den nuvarande radikalismen kommer att utvecklas till en sammanhållen rörelse. Analytiker har påpekat, att alltför många skilda frågor gör det svårt att bilda en enhetlig proteströrelse. Just denna bristande sammanhållning kan

vara en faktor som förhindrar dagens missnöje med globalismens och bolagens inflytande över samhällsutvecklingen att någonsin bli en verklig massrörelse. När en gång USA drog sig ut ur Vietnam förlorade många demonstranter den fråga som förenat dem, och den erans aktivism dog så småningom ut.

Faktum är vidare att demonstranterna, av vilka många är välmenande och hyser ett engagemang grundat på viktiga frågor, i verkligheten förordar en politik som skulle skada de människor de försöker hjälpa!

Frihandels förespråkare tror att allting som är radikalt nytt skapar fruktan; i detta fall är det nya globaliseringen. Professor Lester Thurow, en ekonom vid M.I.T., förklarar: "I resten av världen ses ofta globaliseringen som en farlig invasion av den traditionella amerikanska kulturen med dess affärsverksamhet. Så är det inte. Det är skapandet av en ny uppsättning globala verksamheter; många har visserligen USA som ursprungsland men är precis lika konstiga och främmande för många amerikaner som de är för många utanför USA. Det är därför... de amerikaner som protesterade... i Seattle och i Washington är så upprörda. Beslut som direkt påverkar deras liv fattas utanför USA utan referens till vad de skulle vilja. Deras traditionella verksamheter ryckas upp med rötterna precis lika mycket som sker i Frankrike, vilket är hemlandet för de mest högljudda motståndarna till exporten av dessa 'amerikanska verksamheter'."

Den stora flodvägen

I Thurows perspektiv är "globaliseringen att jämställa med vad som hände för ett sekel sedan, när eliciteten och de ting som följde med den (telegraf, telefon, radion) ersatte de lokala-regionala ekonomierna som hade existerat i Amerika, med en ny nationell ekonomi. Skillnaden är naturligtvis att vi då redan hade en demokratiskt vald, nationell regering som stod till hands för att reglera denna nya nationella ekonomi; idag finns ingen demokratiskt vald världsregering redo att reglera denna nya, globala ekonomi..."

"Någon sorts reglering är dock nödvändig. Världsspännande kapitalism kräver regler avseende egendomsrättigheter (intellektuella och andra), efterlevnaden av kontrakt, likvärdig tillgång till marknader och en räckta andra frågor. Engagemang för miljön, mänskliga rättigheter och arbetsmarknadsfrågor är så samman-

flätade med globala ekonomiska regler och regleringar att man inte kan skilja dem från varandra..."

"Många amerikaners fruktan och oro är inte imaginära. Men under det att demonstranterna talar om demokrati och brist på demokrati när det gäller beslutsfattandet vid WTO, IMF eller Världsbanken, så tror de inte egentligen på global demokrati. I USA finns 0,3 miljarder av världens sex miljarder människor. En global demokrati skulle inte bli en amerikanskdominerad demokrati. I stället skulle amerikanerna bli en liten minoritet. Vad de vill är, 'Stoppa världen, jag vill stiga av' – men det är något de inte kan. Globaliseringens tidvattenvåg sköljer in. Vilka farhågor som än må finnas beträffande att dränkas i den stora flodvägen, så måste alla och envar lära sig hantera den."

Framtidens krav

Observatören Thomas Friedman har följande att säga om globaliseringskritikerna: "...de kan inte hitta ett enda land som har blomstrat, eller uppgraderat sin levnadsstandard eller förmåner för arbetarna, utan frihandel och integration. Inte heller kan de erbjuda Tredje världen en sammanhållen plan i syfte att utveckla och bevara miljön. Deras enda plan är att utvecklingsländer skall stoppa sin utveckling. Denna koalition understöds av amerikanska fackföreningar som har startat en protektionistisk jihad mot mer frihandel med Tredje världen utifrån rädsla för konkurrens..."

"Det är inte fel att fackföreningar eller företagsägare skyddar sina intressen – det är bara när de gör det under förevändning att de hjälper de fattiga som det är värt förakt."

De nya antiglobalismdemonstranternas metoder för tankarna till sextiotalsvästern, men en bättre analogi kan vara att jämföra med de tidiga striderna mot den knopande kapitalismen under tidigt 1800-talet – de som utkämpades av de så kallade ludditerna vilka försökte slå sönder de nya maskinerna. Förändringens tider ger alltid upphov till sådana reaktioner. Vi kan visserligen sympatisera med längtan tillbaka till en äldre, enklare tidsålder men kommer inte undan det faktum att framtiden har sina egna krav – vilka måste tillfredsställas...

Händelserna vid EUs toppmöte i Göteborg visar att den svenska utvecklingen är snarlik den amerikanska. (Red)

Oförbätterliga åsnor

I 47 bidrag betygar vänner, släktingar och kolleger till Olof Lagercrantz i boken *Vårt behov av Olof. En vänbok till Olof Lagercrantz 90-årsdag* (W&W, 2001, 244 sidor) sin djupa vördnad för *DNs* förre chefredaktör. Den mer kritiske läsaren riskerar dock att storkna av det svulstiga berömmet.

Det på en gång mest lismande och aningslösa inlägget står sannolikt för *DN*-journalisten Kerstin Vinterhed för. Hon ondgör sig över den kritik som riktats mot Lagercrantz för att han förvandlade den antikommunistiska tidningen *Dagens Nyheter* under Tingstens ledning till en megafon för tokvästern (sidorna 23–24): "Det var en kulturrevolution. Från en självklart amerikavänlig, provästlig inställning i alla frågor, både inhemska och utländska, blev kultursidan nu ett forum för vänsterkritik av alla gamla hävdvunna sanningar. Det gällde först och främst Vietnamkriget... I själva verket var den omprövning som skedde nödvändig, annars hade *Dagens Nyheter* dött."

Att påstå att *DN* skulle ha dött om man inte utbredd sig över den kinesiske massmördaren Mao Tse-tungs förträfflighet eller stött den kommunistiska aggressionen i Vietnam är naturligtvis bara omtöcknat vänstersvammel.

Även Harry Schein anknytt till Vietnam-temat i det han hävdar att "Både Olof [Lagercrantz] och Olof P[alme] fick rätt" när det gäller Vietnam. Rätt på vilket sätt? Hoppeligen menar inte Schein innerst inne att det var rätt att påskynda kommuniseringen av hela Vietnam med de blodiga utrensningar som vidtog efter Saigons "befrielse".

Sällan har så mycken smörja lästs som i denna vänbok till Olof Lagercrantz, en av det svenska opinionsklimatets mest omdömeslösa förgiftare. Som då Theodor Kallifatides reciterar den älskade "Olofs" omdöme: "Även åsnor kan bättra sig" (sagt om en kritiker som ändrade sig).

Kallifatides tillhör dock de många i boken medverkande åsnorna som är oförbätterliga.

Tommy Hansson

Sten Anderssons lismande falskhet

Sten Andersson har med tunga poster såsom socialdemokratisk partisekreterare, socialminister och utrikesminister i mycket kommit att prägla svensk politik under flera decennier. Det har varit ett för frihetliga värderingar förödande inflytande. Andersson har i en motbjudande kombination parat en sammetslen framtoning och naiv idealism med cynism och hänsynslös demagogi.

Sten Andersson, född i ett snickarhem i Stockholm, är ännu ett i raden av porträtt i artikelserien "De förstörde Sverige" där den avporträtterade lämnat en av kristet betonad idealism färgad livssyn till förmån för en socialistisk. Andersson berättar i sin memoarbok *I de lugnaste vatten* (1993) om sin första kärlek, Ingegerd Helle, och sin egen dygdiga inställning (sidan 46): "Jag var hopplöst ideellt präglad, också vad gällde kärlek. [Här reciterar författaren Kellgrens dikt, "Den nya skapelsen"]. Hon, den enda, skulle vara orörd och fick ej röras före äktenskap. Självklart ställde jag samma krav på mig själv. Höga ideal som egentligen och omedvetet bottnade i kristna fördomar och sexualskräck. Ideal som måste komma till korta då de konfronterades med lust och åtrå." I själva verket ledde den anderssonska avhållsamheten till att förhållandet visavi den tillbedda upphörde, något som inte kan ha undgått att skapa en viss bitterhet hos Andersson. Numera förklarar han sig vara "agnostiker".

I eftertankens kranke blekhet har Andersson alltså valt att avfärda den sexualsyn han en gång anslutit sig till och som delas av inte bara kristendomen utan av alla högre religioner – att sexualakten hör hemma inom äktenskapet och endast där – som "kristna fördomar och sexualskräck". Detta är inte det enda exemplet i boken på att Sten Andersson på många områden tänker i schabloner.

Antagonism

Sten Andersson föddes den 20 april 1923 som ett av många barn till snickaren John Andersson och dennes maka Therese. Det

av Tommy Hansson

Sten Andersson samlar in namnunderskrifter till den så kallade manifestationen för fred i Vietnam.

var ett typiskt arbetarhem med socialdemokratiska sympatier. Storebror Evert blev omsider fackpamp inom postväsendet. Det väckte visst beundrande uppseende i omgivningen när den unge Sten Andersson, samtidigt som han försörjde sig som brevbärare i södra stockholmsområdet, läste till en studentexamen 1944 via aftonskola. Vid posten jobbade han 1940–45, för att därefter ägna sig åt universitetsstudier i fem år. I likhet med många yrkespolitiker, bland dem Carl Bildt, valde Andersson att hoppa av studierna för att bli partigångare på heltid.

Det första politiska karriärsteget bestod i en lärarbefattning vid det socialdemokratiska studieförbundet ABF 1945–53, innan han blev ombudsman i Stockholms arbetarekommun 1953–58. Redan 1951 hade han invalts i stadsfullmäktige. 1958–62 var han sekreterare i arbetarekommunen, för att sistnämnda år bli vald till sekreterare i Socialdemokratiska arbetarepartiet (SAP) på riksnivå. Där skulle han stanna i 20 år. 1962 valdes Sten Andersson även in i partistyrelsens verkställande utskott och 1966 blev hans riksdagsman i första kammaren på värmlandsbanken. 1982 blev han socialminister och 1985 utrikesminister fram till det borgerliga maktövertagandet 1991.

Som genomgående drag i Anderssons memoarbok löper en ryggradsmässig antagonism gentemot samhällets välbeställda, med andra ord det sedvanliga

socialistiska klasshatet. Alla som kritiserar socialismen/socialdemokratien förklaras axiomatiskt vara hatfulla eller behäftade med andra grava fel. Men alla förhålliga överklasspersoner och de flesta andra meningsmotståndare avvärjas, enligt Anderssons egen framställning, av södergämningens debattkonst.

Lismande falskhet

För borgerligt inriktade torde väl Sten Andersson var mest belastad till följd av sina tvivelaktiga utrikespolitiska manövrer, vilka inleddes redan under Anderssons tid som partisekreterare. Det var då han tog initiativet till ett av efterkrigstidens mest osmakligt demagogiska taskspeleritrick i svensk politik – den prokommunistiska "namninsamlingen för fred i Vietnam" i samband med de amerikanska bombningarna mot Hanoi och Hai-phong julen 1972. Vi låter Sten Andersson själv berätta därom (sidan 258): "En hel natt låg jag och grubblade över vad Sverige skulle kunna göra för att bidra till ett slut på kriget. Vid femtiden på morgonen knäppte det till. Sverige, regering, riksdag och hela folkrörelsefamiljen, skulle göra en gemensam, nationell aktion, en namninsamling för fred i Vietnam".

Genom en så bred manifestation som möjligt ville Sten Andersson och socialdemokratien pressa också Moderata samlingspartiet och dess ordförande, Gösta Bohman, att underteckna uppropet. Moderata-

ma tvekade in i det längsta, och det av fullt förklarliga och respektabla skäl – ty varför skulle Sveriges mest konservativa parti bidra till en ensidig opinionsbildning till förmån för den aggressiva parten i Vietnamkriget, den kommunistiska diktaturstaten Nordvietnam och dess femte kolonn i Sydvietnam, Viet Cong (FNL)? På ett motbjudande sliskt sätt tvekade inte Sten Andersson i TV att vädja (han hyser inga betänkligheter att redovisa eländet på sidan 259 i sin bok!) "med juleljus på bordet och min dotter Eva vid min sida" till moderaterna.

Gösta Bohman sökte länge få till stånd en kompromiss om Vietnam-upproppet där båda sidor skulle uppmanas upphöra med krigshandlingar. Men den "kompromisstext", som Andersson slutligen fick till stånd, blev i verkligheten ännu ensidigare i sitt stöd för kommunistisidan än den första versionen, som representanter för avgrundsvänstern avvisat som alltför Saigon-vänlig. På sidorna 261–262 demonstrerar Sten Andersson helt ogenerat sin bottencyniska inställning avseende inviterna till moderaterna och Bohman: "...då Gösta Bohman vrenskades, föreslog [jag] en kompromisstext som Bohman genast tacksamt accepterade. Bohman saknade tillräcklig insikt och kunskap om vietnamkonflikten för att förstå att det jag föreslagit var en skärpning."

Också fallet Bach Mai, det nordvietnamesiska sjukhuset som Andersson påstår bombades sönder och samman av amerikanerna, visar på den (s)-märkte partisekretärens lissande falskhet. Flygfoton, återgivna av den svenska bildtidningen *Se*, visade nämligen att endast några smärre byggnader i sjukhuskomplexets utkant hade skadats av bomberna – resten var intakt! Anledningen till bombningarna var för övrigt den stora flygbasen Bach Mai, som låg något hundratal meter från sjukhuset. Bara ett fåtal vågade trotsa den sentimentala opinionen och protestera mot den skamlösa vänsterindoktrineringen.

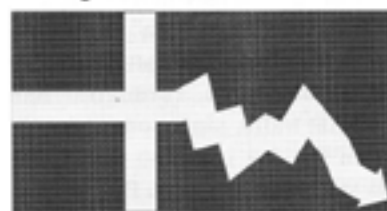
Läromästaren Ho Chi Minh

Sten Andersson är noga med att i sin memoarbok understryka hur starkt han motsätter sig kommunismen, hur hans parti alltid satt en ära i att stödja det finska broderpartiet gentemot sovjetiska anspråk på kontroll, hur han aldrig tvekat att i samtal med sovjetiska ledare öppet kritisera kommunistdiktaturen. Det är möjligt att denna hållning är ärligt menad. Hans

faktiska agerande i fallet Vietnam och konflikten där visar emellertid, att han föga förstätt av kommunismens sanna väsen eller vad som egentligen stod på spel i denna en av det kalla krigets viktigaste "beta" konflikter. Den resa, som Sten Andersson tillsammans med Pierre Schori företog till Hanoi redan 1968, förvandlade uppenbarligen Andersson från en västlig socialdemokrat med parlamentariska ideal till en ursäktare av kommunistiska grymheter i Tredje världen. Någon kritik av kommunistiska motsvarigheter till den amerikanska Song My-massakern – till exempel massakerna under Tet-offensiven eller i byn Dak Son – avhörde aldrig från den svenska socialdemokratin.

Gillande citerar således Andersson en billig propagandafras han och Schori fått höra av en nordvietnamesisk byäldste: "Ho

De förstörde

Sverige

Chi Minh har lärt oss att man inte ska hata sina fiender, man ska hata fiendens ledare!" Samma resonemang uppger sig Andersson senare ha mött i Moçambique. "Det krävs mänsklig storhet för att kunna leva upp till den maximen", tillägger Andersson utan skymt av ironi eller distans.

En annan internationell konflikt där Sten Andersson vid flerfaldiga tillfällen entusiastiskt och å Sveriges vägnar tagit ställning på fel sida är konflikten i Mellanöstern. Också här framhåller Andersson till en början hur proisraelisk han egentligen är och hur intim vän han är med nuvarande israeliske utrikesministern Shimon Peres. Ja, läsaren får nästan en tår i ögat av Anderssons salvelsefulla proisraelism. Sorgligt att säga vet vi dock alla att detta påstådda stöd för Mellanösterns enda demokrati på intet sätt manifesterades i den politik Sten Andersson avlevererade under sin tid som Olof Palmes handgångne man i Arvfurstens palats. En bild säger mer än tusen ord, heter det, och ingen bild säger väl mer om det intima vänskapsförhållandet mellan Sten Andersson och PLO-ledaren Yassir Arafat än den som

knäpptes av Jan Collisjö under Arafats besök i Stockholm den 7 december 1988. (Bilden "pryde" omslaget till artikel-författarens bok *Neutralitetsmyten* och visar hur Andersson kärvtänligt omfamnar den gamle palestinatorrornen).

Ibland, i synnerhet i början av den nya, vänstervridna utrikespolitiken, hade socialdemokratiska föreningar ute i landet svårt att anpassa sig. Då partiledningen i början av 60-talet bjöd in Kanyama Chiume, motståndskämpe mot det brittiska väldet i Nyasaland (Malawi), att delta i Första majdemonstrationer, klargjorde partiledningen i "röda Ådalen": "Vi vill inte ha någon dj-a neger hit upp!" (Sidorna 164 i Anderssons bok).

Palmes eko

Hösten 1989 var Sten Andersson firad svensk utrikesminister. Han knuffades dock abrupt och välförtjänt ner från piedestalen då han vid en officiell middag i Tallinn i Estland (som då ännu ingick i Sovjetunionen) fick frågan: "Är Estland ockuperat?" Andersson svarade, enligt egen utsago "korthugget": "Nej". Man skulle kunna tro att Sten Andersson flera år efter denna pinsamhet skulle haft det goda omdömet att beklaga sitt svar. Långt därifrån – Andersson utvecklar sitt försvar över flera sidor i boken och hävdar med den drucknes envishet, att Estland ur folkkrättsperspektiv alls inte var "ockuperat" vid denna tidpunkt. Den korrekta beskrivningen skulle i stället vara att Estland var "annekterat". Härklyveri har ersatt sunt förnuft.

Vid denna tidpunkt var nämligen det palmeitiska utrikesperspektivet alltjämt rådande i svensk socialdemokrati, och ett axiom inom ramen för detta var att varje stöd till baltiska självständighetssträvanden var att betrakta som "extremism" och "kalla krigstänkande". Följaktligen brydde sig heller inte Sten Andersson om att vid det tillfälle han fick den besvärliga frågan utveckla sitt svar. Det räckte med korthuggen arrogans.

Det destruktiva i Sten Anderssons insats i svensk politik består i att han bidrog till att suddas ut skiljelinjen mellan demokrati och diktatur och att ursäktas totalitär terror i exempelvis Vietnam, Mellanöstern och på Kuba. Att sedan Sten Andersson aldrig haft någon i egentlig mening egen utrikespolitisk uppfattning utan blott varit ett eko av och en röstförstärkare till Olof Palme gör knappast saken bättre. ☹

(Fortsättning från sidan 10)

brigaden till Matabeleland, under förövändning att krafter inom denna del av landet – där Nkomos opposition hade sitt starkaste stöd – planerade uppror. Militären stormade in i byarna och mördade närmare 20 000 människor i en fruktansvärd massaker, men ingen nämnvärd notis därom togs i omvärlden. Också regeringsobundna organisationer (NGOs) verksamma i Zimbabwe valde att hålla tyst om massakern i Matabeleland. Man ville inte stöta sig med den "progressiva" regimen. I mitten av 1980-talet hade ZANU absorberat ZAPU och kallade sig nu ZANU-PF.

Zimbabwe hade blivit en enpartidiktatur under Robert Mugabes hänsynslöst nyckfulla valde.

På den vägen är det. Mugabe har under årens lopp alltmer stärkt sin diktatoriska makt och sett till att göda sin egen familj, släktingar och stamfränder på det övriga folkets bekostnad. Stundtals har det gått hyggligt ekonomiskt, vilket räckt för att omvärlden skall titta åt andra hållet. Före premiärministern Ian Smith, nu över 80 år gammal, och några till har visserligen protesterat, men vem bryr sig om vad "de gamla vita förtryckarna" har att anföra (även om de råkar tala sanning)? Och vem vågar på allvar kritisera vad behjärtansvärda "krigsveteraner" tar sig för – även

om de mördar och misshandlar "vita jordägare" (vilka är en förutsättning för landets välstånd)?

Under apartheid ansågs Zimbabwe vara ledande bland "frontstaterna" (de som gränsade till Sydafrika, som antogs "destabilisera" grannarna) och Robert Mugabe en av de största hjältegestalterna. Han hyllades enstämigt i väst av bland annat (föga överraskande) svensk socialdemokrati och Olof Palme. Efter Sydafrikas omorientering och ANCs makttillträde överskuggades Mugabe dock av den karismatiska Nelson Mandela i Sydafrika. Sydafrika är alltjämt Zimbabwes viktigaste handelspartner, och när Mandelas efterträdare som sydafrikansk president – Thabo Mbeki – kom på besök i augusti 2000 lovade Mugabe att de makabra farmockupationerna, exekverade av "krigsveteraner", skulle upphöra. Men när Mbeki åkt hem tog Mugabe tillbaka sitt löfte och gick till förnyad offensiv mot de för landets ekonomi så viktiga "vita" jordbruksegendomarna. Mbeki valde att tåga.

Oppositionsledaren Tsvangirai har Mbeki vägrat träffa, sänär som under en gemensam middag i Malmö sommaren 2000 då statsminister Göran Persson var värd.

Robert Mugabe är i dag 76 år gammal. Hans framtid ter sig oviss, och han funde-

rar säkert en hel del på Laurent Kabilas öde – ni vet, Kongo-Kinshasas marxistiske diktator som mördades i en intern maktkamp i januari 2001. Mugabe vill inte gå samma öde till mötes och kommer att klamra sig kvar vid makten så länge han bara förmår. Att Mugabes och ZANU-PFs politik så här långt kostat landet uppemot tre miljarder kronor i uteblivet internationellt bistånd anser han vara mindre viktigt. Till och med vår egen utrikesminister Anna Lindh menade i en intervju förra året att Mugabe nog "borde avgå".

2002 är presidentval inplanerade i Zimbabwe, men det kan naturligtvis inträffa en väldig massa innan dess. Ett par *coming men* inom regeringspartiet är finansminister Simba Makoni och informationsminister Jonathan Moyo. Ytterligare en framåtsyftande politiker är förre säkerhetsmannen Emmerson Mnangagwa. Det är inte säkert att dessa tre kommer att föra en "mjukare" politik än läromästaren Mugabe, om de kommer till makten. Ur demokratisk synvinkel vore det utan tvivel för Zimbabwe lyckligast om Morgan Tsvangirai blev ny president.

Tommy Hansson

Fotnot: Många sakuppgifter har hämtats ur David Isakssons skrift *Zimbabwe på randen till kaos* (Utrikespolitiska institutet 2001).

Contra i Prag

Undertecknad hade förmånen att 18–20 maj att delta i ett mycket välarrangerat, internationellt seminarium i Prag på temat "A New Vision for Leadership through Public Service: Toward Peace in the Family and Peace in the Nations". Arrangör var Interreligious and International Federation for World Peace (IIFWP), som grundades av doktor Sun Myung Moon 1999.

Vid seminariet medverkade ett antal välmeriterade personer. Huvudtalare var Antonio L. Betancourt, ledande inom flera internationellt verksamma organisationer och tidigare chef för International Security Council (ISC), som under 1980-talet gav ut ett stort antal analytiska skrifter i frågor av internationellt och/eller säkerhetsrelaterat intresse.

–Efter det kalla krigets slut är det "den

politiska korrektheten" som är det största problemet, sade Betancourt till *Contra*. I dag är det västerländska samhället med USA i spetsen drabbat av en dödlig sjukdom, en sorts andlig HIV. Om vi inte lyckas återställa dessa samhällen så finns det inget hopp för mänskligheten.

Enligt Betancourt, som under sin tid som ledare för ISC mycket framgångsrikt samlade in pengar till antikommunistiska motståndsrörelser i bland annat Afghanistan och Nicaragua, bidrar politiska intressegrupperingar av typ gaylobbyn och den militanta feministrörelsen till en "moralisk relativism".

–Somliga amerikanska delstater har infört lagar som tillåter flickor från tolv år och uppåt att genomgå abort utan föräldrarnas medgivande. Det är sant att de flesta människor tror på Gud i USA, men detta reflekteras inte i populärkulturen. USA exporterar denna kultur utomlands.

Lösningen? Den består, enligt Betancourt i följande:

–Sann kärlek (*true love*), sanna familjer – det är enda lösningen.

–Frank Kaufmann, ledande inom IIFWP, menade att religiösa ideal måste intimt förknippas med vardagslivet när det gäller utbildning, politik etcetera.

–Problemet i dag är att många religiöst troende människor inte låter sin tro påverka deras dagliga tillvaro i någon större utsträckning. Religionerna måste fylla ut de tomrum som uppstått genom politikens misslyckande.

Bland övriga seminariedeltagare märktes Mark Brann, chef för specialprojekt inom den ansedda konservativa dagstidningen *The Washington Times*; Behar Myqerem Bejko, viceminister i Albanien och ansvarig för religiösa frågor; Bernard Zamaron, chef för Robert Schuman Centre i Luxemburg; Tamas Földesy, juridikprofessor vid Budapest-universitetet. Samt många fler.

Tommy Hansson

BOK-NYTT

Röd koloss på larvfötter

Om Sovjetunionen kan mycket sägas avseende diktatur, planhushållning, imperialism etcetera. En av de mest väsentliga faktorerna vad gäller sovjetriktet var dess överdimensionerade militärapparat. Om denna handlar en relativt nyutkommen bok med titeln *Röd koloss på larvfötter* (SNS förlag), författad av filosofie doktor Lennart Samuelson. Boken är både välskriven och informativ och förtjänar en bred läsekrets.

Författarens utgångspunkt är det faktum att Ryssland/Sovjet har varit indraget i krig mer än de flesta stater. Konsekvenserna av detta har varit utomordentligt genomgripande, både för landet självt och för omvärlden. Samuelsons bok tar främst upp problem i ekonomisk och militär historia men kan inte undgå att i samband därmed också beröra politiska och sociala faktorer. Sovjetkommunistiska härskare har regelmässigt ursäktat den militära uppbyggnaden med, att Sovjetunionen varit inringat av kapitalistiska fiender. Västvärlden har å sin sida understrukit det hot som Sovjet med sin politiska och militära expansionslusta utgjort. Samuelson hänvisar till det konstanta spänningstillstånd som under decennierna rått mellan de socialistiska och kapitalistiska systemen. Hans syfte är att "lyfta fram hur framtiden tedde sig vid de aktuella tidpunkterna".

Samuelson utgår i sitt arbete från de krigsvetenskapliga synpunkter som framfördes av Jan Bogomil Bloch i slutet av 1800-talet. Bloch, som hade tsar Nicolaus (Nikolaj) IIs öra, kom efter hand fram till att ett krig mellan de europeiska stormakterna skulle få ödesdigra conse-

kvenser. Någon militär seger i egentlig bemärkelse skulle vara svår eller omöjlig att uppnå. Efter att ha tagit del av Blochs synpunkter författade tsaren en skrivelse i augusti 1898, som han lät distribuera till samtliga stater som var representerade med ambassader i Sankt Petersburg. I skrivelsen föreslog Nicolaus II att en internationell konferens med uppgift att diskutera allmän nedrustning och instiftandet av internationell skiljedomstol skulle hållas. I maj 1899 samlades statsmän från samtliga europeiska stater till den första Haag-konferensen.

Bloch, som avled 1901, fick aldrig Nobels fredspris. Fram till Första världskrigets utbrott dominerade föreställningen, att offensiva krig kunde leda till fullständig seger för den angripande parten. Detta var den ledande tanken för Wilhelm IIs Tyskland och dess allierade, Österrike-Ungern. Huvudmotståndare för dessa makter var Ryssland. "Redan 1915-16", konstaterar Samuelson, "tycktes Blochs militär-tekniska förutsägelser ha besannats" (sidan 45). Återstoden av kriget utvecklades till att bli ett makabert utnötningskrig i både västra och östra Europa. Vad Bloch emellertid ej kalkylerat med var

USAs avgörande insats i världskriget med början 1917; genom Tysklands kapitulation 1918 tycktes även det moderna tekniska kriget gå att föra till ett avgörande.

Efter tsardömet fall tog V.I. Lenins och Lev Trotskij's bolsjeviker makten och tvingades omgående in i ett uppsplitande inbördeskrig med de konservativa, "vita" trupperna. Efter den "röda" segern insåg bolsjevikerna/kommunisterna att det var av avgörande betydelse att den nya sovjetstaten upprätthöll en stark krigsmakt. En tidig förgrundsgestalt i bolsjevikstatens militarisering var Michail Frunze (1885-1925), vilken fick ansvaret att modernisera armén. Väsentligt för uppbyggnaden av sovjetarmén var vidare det intima samarbete med den tyska krigsmakten, som inleddes redan under Lenin och Trotskij. Fram till mitten av 1930-undergick Röda armén en betydande förändring. En central person i detta sammanhang var marskalk Michail Nikolajevitj Tjutatjevskij (1893-1937), en ultraradikal bolsjevik som rensades ut av Stalin. Det var Tjutatjevskij som med stor hänsynslöshet ledde den blodiga, av Lenin beordrade massakern av de upproriska Kronstadt-matroserna 1921.

I slutet av 1929 föreslände Tjutatjevskij "Om det moderna krigets karaktär i ljuset av Kommunistiska Internationalens 6:e kongress beslut". Tjutatjevskij företrädde den radikala åsikten, att "Röda armén [skulle] kunna understödja störtandet av bourgeoisin i ett annat land". Tjutatjevskij utrensades alltså av Stalin, men hans tankar om att den sovjetiska militärarmakten skulle kunna sättas in i revolutionärt syfte på olika håll i världen levde vidare hos sovjetiska härskare i ett halvsekel. Den militära uppbyggnaden, som upplevdes så hotfull av de flesta västerländska ledare och obser-

vatörer under det kalla kriget, inleddes på 1930-talet parallellt med Stalins massiva satsning på att bygga upp Sovjetunionen till en modern industrimakt. Efter Hitlers överrumplingsanfall 1941 fick den sovjetiska militärarmakten visa vad den gick för och tycktes länge oövervinnelig.

Vi vet hur det gick till slut. Sovjetunionen med dess till det yttre imponerande militärapparat var långt ifrån oövervinnelig utan dukade slutligen under, till stor del på grund av den militära satsning som initierades av USAs president Ronald Reagan och dennes nära medarbetare under 1980-talet och som Sovjet inte hade något svar på.

Lennart Samuelson skildrar en värdefull inblick i hur Sovjet slutligen blev just "en röd koloss på larvfötter".

Tommy Hansson
Lennart Samuelson: Röd koloss på larvfötter. SNS förlag, 333 sidor.

Mitt liv som kvinna och politiker

Gro Harlem föddes 1939. Som bekant ockuperades Norge året därpå och föräldrarna, som arbetade i motståndsrörelsen, måste fly till Sverige. Där fanns mormor och morfar. 1945 var familjen tillbaka i Norge. Kriget var slut och Gro kunde börja i skolan. 1949 bodde familjen i New York. Gro gick i amerikansk skola och blev duktig i engelska språket. 1957 började hon studera medicin. Trots hård studietakt hann hon med politiskt arbete för Arbeiderpartiet. Hon blev invald i Student-samfundets styrelse, där hon träffade en student som valts in på konservativa listan, Olav Brundtland.

Olikheter i politisk uppfatt-

ning var inget hinder, de tyckte om varandra och förlovade sig. 1960 gifte de sig. Det blev ett lyckligt äktenskap som präglats av ömsesidig respekt för den andra partens åsikter och med en juste arbetsfördelning. Gro fortsatte flitigt med sina medicinstudier och maken Olav skrev på sin avhandling i statsvetenskap.

Efter allmäntjänsten riktade Gro in sig på socialmedicin. Hon fick ett stipendium till Harvard, samtidigt som maken fick ett år hos Kissinger som *visiting scholar* på Centre for International Affairs. På Harvard fick Gro inblick i hälsoproblem i den fattiga världen. Hennes internationella engagemang grundades här. Gro är också engagerad i kvinnofrågor, jämställdhetsarbete och miljö.

År 1974 erbjöds hon posten som miljöminister. Hon verkade i fem intensiva år på denna post. I Paris ledde hon ett möte för miljöministrar inom OECD. Ett veritabelt eldprov fick hon genomgå 1977, när en explosion inträffade på en oljeplattform i Nordsjön. Hon organiserade räddningsarbetet och blev världskändis på kuppen. Red

Adair gjorde förstås det hetaste jobbet, men upphovet till alla stordåd på platsen var Gro. Hon såg till att skärpa bestämmelserna kring arbetet på oljefälten.

1981 blev hon Norges första kvinnliga statsminister. Hon var då 41 år. För Gro tillkom internationellt arbete, bland annat i Palmekommissionen. Hon träffade för övrigt Olof Palme 1981 och förde samtal med honom. "Vi talades vid ofta", skriver hon. "Han betydde mycket för mig". Men hon har också träffat andra svenska s-politiker, till exempel Ingvar Carlsson: "Vi var på samma våglängd redan från början". Och om Göran Persson: "Han är en ny erfarenhet för mig. Vi hann ju inte träffas så mycket. Förtroligheten fanns i varje fall inte."

Gro Harlem Brundtland lyckades inte med den stora uppgiften att integrera Norge med det övriga Europa. Desto bättre går det för henne att vitalisera det länge misskött WHO. Detta på toppen av ett jättarbete att vara partiledare under 15 år, som den ledande politikern i Norges största parti, där hon bland mycket annat haft att leda minoritetsregeringar i åtskilliga

vanskliga lägen – med den äran, bör man tillägga.

Boken, som är på 470 sidor, har översatts av Urban Andersson.

Arne Sundström
Gro Harlem Brundtland: Mitt liv som kvinna och politiker.
Norstedts.

Gösta Bohman - Hjälten och myten

En skön bok med titeln *Gösta Bohman - Hjälten och myten* dröjer vid hur det svenska politiska landskapet gav upphov till svallvågor där moderata känslor fick ett mycket större grepp om den svenska folksjälen än tillförme. Tove Lifvendahl, ordförande i Moderata ungdomsförbundet (MUF), har skrivit boken.

I en minst sagt elegant stil visar författarinnan upp många sidor av den stora profilen, Gösta Bohman. Denne blev partiordförande för Moderata samlingspartiet efter Yngve Holmberg 1970. Han vitaliserade och radikaliserade den moderata

politiken. Han förde fram partiet till fronten hos de borgerliga.

Att "Rösta på Gösta", ett populärt slagord på den tiden, blev

en självklarhet för många som inte tidigare reflekterat på att rösta på högern.

I boken dröjer författarinnan vid kraftmannen Gösta Bohman. Boken noterar den så kallade Pomperipossa-effekten, rätten till frihet, det blåfärgade idealet och tar upp ämnen som liberalism och konservatism. Den noterar vidare att "bohmanismen" är en aktualitet än i dag.

Boken bjuder på lockande inblickar från början till slut.

Evald Olsson
Tove Lifvendahl: Gösta Bohman - Hjälten och myten.
Timbro. 92 sidor.

CONTRA

3 1976...

Den som läser Contra nummer 3 1976 kommer snabbt in i något som kan betecknas som en helt främmande värld.

Det rädde prisstopp på en rad varor i Sverige. Det innebar att regeringen förbjöd företagen att ta ut de priser som marknaden skulle ha gett. Prisstoppet var möjligt efter en prisregleringslag som var skriven för att tillämpas under krig eller andra liknande exceptionella omständigheter. 1970 ansåg statsrådet Kjell-Olof Feldt att regeringen tappat så mycket kontroll över den

ekonomiska utvecklingen att nästintill krigstillstånd rädde. Det var i alla fall den lagliga grunden för införandet av prisstopp på en rad varor. Under åren reglerades priserna på olika varor och när Contra nummer 3 1976 kom ut gällde prisstopp på bland annat oxfile (men självklart inte på blodpudding). Som vanligt var de statliga regleringarna utformade så att de gynnade dem som hade gott om pengar. Det är bara marknaden som förmår vara rättvis mot både rika och fattiga.

Det allt överskuggande problemet

inom den internationella politikens område var den sovjetiska upprustningen. USAs försvarsminister Donald Rumsfeld (då yngste ministern i regeringen, idag åter minister och äldst i regeringen!) konstaterade att Sovjet satsade 42 procent mer på försvaret än USA. Sovjet var dominerande inom pratiskt taget alla vapenslag, utom kärnvapen. Presidenten hette Gerald Ford och först efter ett fyraårigt mellanspel av Jimmy Carter skulle Ronald Reagan 1981 komma till makten och ställa saker och ting till rätta.

...för tjugofem år sedan